Hayat

Bu sayıda :

Dünya Güzeli Seçiminden
Özel Fotoğraflar

1958 Sonbahar ve
Kış Moda Yenilikleri

No. 97 15 AĞUSTOS 1958
100 KURUŞ

Size de bir yuva ...

Bankamızda açtıracağınız, en az 200 liralık bir hesap ile siz de, her 100 liraya bir kur'a numarası alarak, 1958 yılının 40 APARTMAN DAİRESİ ve 1 MİLYON liralık para ikramiyesi çekilişlerine katılabilirsiniz.

YAPI ve KREDİ BANKASI

EKİMDE 8 APARTMAN DAİRESİ VE 150.000 LİRA PARA İKRAMİYESİ

Hayat

1958 DÜNYA GÜZELİ
LUZ MARINA ZULOAGA
(Fotoğraf : Associated Press)

HAFTALIK MECMUA

15 AĞUSTOS 1958

FİATI : 100 KURUŞ

YIL: 3 CİLT: 6 SAYI: 97

SAHİBİ : ŞEVKET RADO
NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
HİKMET FERİDUN ES
YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İBRAHİM ÇAMLI
REDAKSİYON HEYETİ :
SEMİRAL BİLBAŞAR
FİKRET ARIT
SADUN ALTUNA
HİKMET ANDAÇ
RESİM ve BAŞLIKLAR :
FİRUZ AŞKIN
AYHAN ERER
FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - M. Sürenkök (Ankara) Turizm Fotoğraf Aj. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.
TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz. Mecmuamıza gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.
İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56
DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.
BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.
REKLAM İÇİN :
Kararname gereğince, Türk Basın Birliği Resmî İlânlar Limited Ortaklığı'ndan verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.
ABONE ŞARTLARI :
Yıllık (52 sayı) 50 T. L.
6 aylık (26 sayı) 25 T. L.
HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 19 Cent'e ve İngiliz Lirası olarak 1 Shilling 5 Pence'e tekabül eden fiatla satılır. Yıllık abone — âdi posta ücreti dahil — 75 T.L. dır. Abone olmak istiyenler bu meblâğın karşılığı olan Dolar veya İngiliz Lirasını T.C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alabilirler.

HAYATTAN FOTOĞRAFLAR

GÜZEL DÜNYAMIZ — Almanya'nın Münih Şehrinde yapılan 1958 Spor Bayramına katılan 1000 jimnastikçi kız elele tutarak «Güzel Dünyamız» isimli danslı spor gösterisini yapıyorlar. Dünya'nın karmakarışık olduğu ve insanların birbirini yediği şu günlerde güzelliğin, barışın sembolü olan bu resim cidden ümit verici.

ASİL MANKEN — İngiltere'nin en asil ailelerinden birinin kızı olan 19 yaşındaki Caroline Ponsonby'nin tanınmış Paris Modaevi Lanvin Castillo'nun gözde mankenleri arasına katılması, muhafazakâr İngiliz sosyetesini allak bullak etti. Bir zamanlar Caroline'in annesi de Schiaparelli'nin mankenlerindendi.

ŞAPKALARIN ARDINDA — Geniş kenarlı iki büyük şapka ve açık renk iki mayo, bu iki hanımın kim olduklarını merak ediyorsunuz değil mi? Az sonra cevabı kendileri veriyorlar. İkisi de 16 yaşında, birinin adı Inge, ötekinin Ulla. Kopenhag civarındaki plâjlardan birinde güneşli ve ılık günlerin zevkini çıkarıyorlar. Zira kuzey ülkelerindeki güneş bizde olduğu gibi pek cömert değildir. Bütün bir sene içinde ancak bir iki ay için sıcak yüzünü dünyaya çeviriyor.

TARİHİ YARIŞ — İtalya'nın Siena şehrinde onbeşinci yüzyıldan beri senede iki defa yapıla gelen Palio müsabakasında binicîler çıplak at sırtında yarışa iştirak ederler. Bu yarışmalar şehrin sokaklarında yapılır.

ANA KUCAĞI — Minik Kuğu yavruları, kardeşlerine imrenerek suya atlamak istedikleri halde buna bir türlü cesaret edemiyorlar. İleride alışacaklar ama şimdilik ana kucağının sıcaklığını serin sulara değişmiyorlar.

Lübnan'daki Dürzi Çetelerinin Reisi

CANBULAT

Hayat Ekibini 300 Odalı Şatosunda Kabul Etti

YAZAN: İBRAHİM ÇAMLI - FOTOĞRAFLAR: SUAVİ SONAR

LÜBNAN'da patlıyan isyan hareketinin en mühim simalarından, Dürzi lideri Kemal Canbulat'ın Şuf dağları'ndaki Muhtara köyünde oturduğunu söylediler. Bugün Lübnan'da efsanevi bir kahraman olan bu adamla konuşmak için can atıyorduk. Ama daha Beyrut'ta, Şuf dağlarına giden yolun ölüm tehlikesi ile dolu olduğunu işitmiştik. Fundalıklar arasına gizlenmiş Dürzilerin kurşununa kurban gitmek işten bile değildi.

Beyrut'ta fikrine müracaat ettiğimiz bazı şahsiyetler, bize âsilere ait bölgede, Mazra mahallesinde bir evin adresini verdiler. Bir cumartesi akşamı verilen adrese yollandık. Âsiler mahallesi denilince, akla birkaç sokaktan ibaret bir semt gelmemeli. Burası şehrin hemen yarısını içine alan koskoca bir bölge. Hükümet kontrolü altında bulunan sokaklardan bu mahallelere geçerken önünüze hiçbir mania çıkmıyor. Farkında olmadan bu bölgeye giriyorsunuz.

Aradığımız adrese akşamın alaca karanlığında vardık. Lüks bir villânın kapısında: «Nassim Majdeleni» yazılıydı. Bu, Lübnan meclisinin sosyalist partisine mensup mebuslardan birinin adıydı. Kapıyı çaldık, bizi kibar tavırlı bir kadın karşıladı. Bu, Majdeleni'nin karısı idi.

Az sonra, villanın önünde duran bir otomobile yerleştik. Bu araba bizi Muhtara köyüne götürecekti.

Beyrut şehrinin dış mahallelerinden çıkarken bizi türlü düşünceler aldı. Yarı vahşi çetecilerin kaynaştığı kanunsuz bir bölgeye gidiyorduk. Her adım başı hükümet kuvvetlerinin kontrolleriyle kesilen bu yolculuktan sonra Aynuzzeyn isimli bir köye geldik. Burası, yıkık duvarlarının arasından baştan ayağa kadar silâhlı muhariplerin ot gibi bittiği iptidai bir Dürzi köyü idi. Ama yarım saat sonra karşılaştığımız manzara bizi hayrette bıraktı. Muhtara, bir köy değil, dört başı mâmur mükellef bir şato idi. Sırtını sarp bir dağa vermiş, arabesk stilinde sütunları, fıskiyeli havuzları, tepelere kuş bakışı bakan mermer avlusu, 300 odası ile bir binbirgece masalının bütün sihrini içinde toplıyan bir Şark şatosu...

Ancak bu masal sarayının havuzları etrafında yumuşak sedirlere uzanmış masal sultanları yoktu. Alçak kemerli geçitlerinde, dik merdivenlerinde Birleşmiş Milletler memurlarından, beyaz kavuklu Dürzi hocalarına, ipek kefyeli bedevi şeyhlerinden Beyrut'tan lüks arabalariyle gelmiş politikacılara kadar her cinsten, her kıyafette bir insan kalabalığı kaynaşıyordu. İşte Kemal Canbulat'ın karargâhı burasıydı...

Nihayet Canbulat, toplantı yapılan odalardan birinden çıkarak bize doğru geldi. Uzun boylu, sıska denecek kadar zayıf, ince sesli bir adamdı. Bizi nezaketle kabul etti.

Kırk bir yaşında olan Canbulat, tasavvuf felsefesine düşkün, âlim bir adamdır. Tasavvufu, mensub olduğu tarikatin sistemine dayanıyor. Mısır'daki Fatımi Halifeliği zamanında kurulan, Alevilik gibi Şii'liğin bir kolu olan bu Dürzi tarikati tasavvufu bir din sistemi haline getirmişti. İnançlarına neoplatonizm'le sofizm'in hâkim olduğu Dürziler, «hiçbir tarikatte tek Allah anlayışı bizdeki kadar kuvvetli değildir.» diyorlar. Dinleri, bütün diğer dinlerin bir birleşimi halinde. Dürzi tarikatinin bir başka özelliği de Budizm'e yakın oluşu. Onlar da birbirini takibeden müteaddit hayatların mevcudiyetine inanıyorlar. Canbulat, birçok defalar Hindistan'a giderek Budizm'i iyice incelemiş ve dönüşünde hayvan öldürmemek için çok sevdiği avdan vazgeçmiştir. Ama, talihin cilvesi onu kanlı bir ihtilâlin lideri yapmıştır.

İşte bu adam, bu hava içinde yetişmiş. Paris'in Sorbonne Üniversitesinde felsefe tahsil ettikten sonra kabilesinin, tarihi, dini hakkında tetkikler yapmağa koyulmuş. Ama, faaliyeti bununla bitmemiş. 1948 yı-

BABA - OĞUL — Dürzi'lerin lideri Kemal Canbulat gözü gibi sevdiği sekiz yaşındaki oğlunu hiç yanından ayırmaz.

KIŞLA — Koskoca şato şimdi bir kışla halindedir. Kristal avizeli, dayalı döşeli büyük salonlarından en ufak odasına kadar her köşesinde yere serilmiş şilteler üstünde silâhları ile koyun koyuna yatan âsiler var. Bunlar her an tetikte beklemektedirler.

MİLYONER ÇETECİ — Baş döndürücü zenginliğine rağmen Canbulat, sarayının basit bir dairesinde mütevazı bir hayat sürer. Odasında Buddha ile Einstein'ın resimleri var. Asıl evi Beyrut'ta. Aleyn sayfiyesinde de muhteşem bir villâsı var. ▶

CANBULAT ANLATIYOR — Hayat ekibinden İbrahim Çamlı (sağda) ile Suavi Sonar (solda) Kemal Canbulat'la yaptıkları konuşma esnasında görülüyorlar.

BİNBİRGECE SARAYI — Yukarıda 300 odalı sarayın merdivenlerinde bekleşen türlü sınıfa mensup ziyaretçilerle, Beyrut'tan gelen iki lüks araba, yanda da Şuf dağlarının üstünden göz alabildiğine bakan mermer döşeli avluda Dürziler görülüyor

lında Lübnan'ın tek programlı partisini, İleri Sosyalist Partisini kurmuştur. Bugün 10.000 üyesi olan partinin mecliste iki mebusu var. Canbulat, «geçen seneki seçimlere hile karışmasaydı en az 10 mebusumuz olacaktı» diyor. Siyasi hayatı dışında İktisadi Doktrinler profesörlüğü yapan Canbulat aynı zamanda Beyrut'un kalbur üstü avukatlarındandır. Fakat şu anda üç bin kişilik bir silâhlı kuvvete kumanda ediyor. Bu muztarip bakışlı, sıska adamın bunca işi nasıl başardığını insanın aklı almıyor.

Konuşmadan sonra bizi yemeğe buyur ettiler. Uzun bir masa etrafında iki Birleşmiş Milletler temsilcisi ile Canbulat'ın belleri tabancalı partizanları da yer almışlardı. Yemekten kalkıp da başka bir salona geçince bu enerjik adamı yeniden deşmeğe çalıştım. Bu defa ailesinden bahsetti. 600 yıllık geçmişi olan Canbulat'lar aslen Kilisli Kürtler' dendi. Halep'te bir müddet yaşadıktan sonra Lübnan'a gelerek Muhtara köyüne yerleşmişlerdi. Türkiye'nin yakın tarihine ismi karışmış akrabaları vardır.

Konuşmamızın en tatlı yerinde, yorgunluktan gözleri kapanmağa başladı. Özür dileyerek izin istedi. Bizim için de, sarayın 300 odasından bir tanesinde yere iki şilte serdiler. Çok geçmeden derin bir uykuya daldık.

Ertesi sabah, gün doğarken Muhtara'daki şatonun renkli, hareketli havasına tekrar karışacaktık...

DÜRZİLER — Çoğu yeşil gözlü olan Dürziler Arap asıllıdır. Kimi zeytincilikle, kimi de hayvancılıkla geçinir. Hepsinin de evlerinde baba yadigârı, yahut sonradan edindikleri bir çifte veya mavzer vardır. Şuf bölgesinde 100.000 Dürzi yaşamaktadır.

MUHARİPLER — Dürzî karargâhı, ellerinde emniyeti açık silâhlarla bekleşen muhariplerle hıncahınç doludur. Şuf dağlarının bu bölgesinde kanunun hükmü olmadığı için, hesapsız bir hareketi insan hayatıyla ödiyebilir. Biz de yol boyunca az ter dökmedik.

Sohbet KÖŞESİ

BİZDEKİ Romeo ile Juliette HİKÂYELERİ

MEŞHUR Romeo ile Juliette hikâyesini bilmem okudunuz veya tiyatroda seyrettiniz mi? Büyük İngiliz muharriri Shakespeare'in en güzel trajedilerinden biridir. Müsadenizle mevzuunu hatırlatayım: Verona şehrinde iki meşhur aile vardır ki, biribirleriyle daima mücadele halindedirler. Bu ailelerden birinin çocuğu olan Romeo adlı delikanlı diğer aileden Juliette isimli güzel kıza âşık olmuş, ikisi de biribirlerini ilk görüşte delicesine sevmişlerdir. Fakat aileleri, biribirlerine düşman oldukları için, genç âşıkların evlenmelerine asla müsaade etmezler. Hiç bir ara buluculuk ailenin büyüklerini bu evlenmiye razı edememektedir. Birleşememenin ıstırabı içinde boş yere çırpınan iki âşık sonunda zehir içerek ölür, ancak ölümden sonra mezarlarında birleşebilirler.

Shakespeare bu hikâyeyi aşağı yukarı 350 sene evvel yazmış. Aynı hikâyeyi, yani aileleri razı olmadığı için birleşemiyen bu âşıkların hikâyesini daha evvel başka muharrirler de yazmışlardır. Hikâye o kadar dokunaklıdır ve o kadar sık sık insanların, daha doğrusu âşıkların başına gelen bir vakayı mevzu olarak almıştır ki, Romeo ile Juliette asırlardan beri zevkle seyredilir, insanlar da bunu seyrederken muztarip âşıkların hallerine acıyarak bol bol ağlamaktan kendilerini alamazlar.

Durup dururken bu acıklı hikâyeyi neden tekrarladığımı belki merak ediyorsunuzdur. Bizde de pek çok Romeo ile Juliette hikâyesi var da onun için. Hatta geçmiyor ki bana gelen mektuplardan hiç değilse üçte biri, küçük çapta bir Romeo - Juliette hikâyesinin acıklı başlangıcını bana anlatmış olmasın. Kızlar var, delikanlıları deli gibi seviyorlar, fakat ne çare ki aileleri evlenmelerine asla razı değillerdir. Delikanlılar var, sevdikleri kızları, babalarından alamadıkları için feryat ediyorlar. «Ne yapalım» diye benden soruyorlar.

Şimdiye kadar bana gelen bu türlü mektupların hepsine birden cevap vermek için söyliyeyim ki, her halde his yoliyle değil, akıl yoliyle hareket ederek bu çıkmazdan kurtulmaya çalışmalıdırlar. Romeo ile Juliette aşklarına, yani hislerine yenilmişler, meseleyi halledemeden tatlı canlarından olmuşlardır. Kaldı ki bizde, meşhur hikâyedeki gibi, biribirine düşman aileler de yoktur. İhtilâflar olsa olsa müstakbel damadın veya gelinin halini veya durumunu beğenmemekten çıkıyor. Bunu da iki genç taraf, eğer ailelerinin yanıldığını görüyorlarsa, onlara mantıkî bir şekilde anlatmıya, ileri sürdükleri mahzurun mevcut olmadığını veya bu mahzuru ortadan kaldırmanın mümkün olduğunu kendilerine kabul ettirmiye çalışmalıdırlar.

Sizin kendinize pek münasip bulduğunuz eşinizi ailenizin hangi sebepten istemediğini öğrenir de o sebepleri ortadan kaldırmıya teşebbüs ederseniz, sizi kara kara düşündüren mesele birden halledilecektir.

ŞEVKET RADO

103 YILLIK İSTANBUL BELEDİYESİNİN 55 İNCİ REİSİ

KEMAL AYGÜN

İstanbul'a 1855 yılından bu yana 47 şehremini, 6 belediye reis vekili, 2 belediye reisi gelmiştir. 103 yıllık belediye tarihinde ilk defa seçimle iş başına gelen belediye reisi Kemal Aygün'dür.

RÖPORTAJ: ORHAN TAHSİN

MECLİSTE VE EVDE — Kemal Aygün artık belediye reisi olmuştu. Şehir Meclisi'nde güzel bir konuşma yaptı (üstteki resim). Sonra evine giderek «seçim haberi» ni verdi. Yandaki resimde, Aygün'ü, kızları, eşi ve annesi ile birlikte görüyorsunuz.

"SEVGİLİ hemşehrilerim, kasabanızın su, yol, kanalizasyon ihtiyaçlarını ele alacağım. Ayrıca, asri ahırların inşasını da düşünüyorum. Size hizmet etmek, benim için en büyük bahtiyarlıktır».

Bu söylev, bir ilçenin hükümet alanında değil, hükümet konağındaki «kaymakam evi» nin küçük bir odasında veriliyordu. Söylev veren de, ilkokulu yeni bitirmiş bir çocuktu. Sesine «büyük adam» tonu vererek, bir beledî söylev çeken çocuk, babasının yardımıyla masanın üstünden yere indi. Karaman Kaymakamı M. Ali Bey'in yüzü gülüyordu. Çocuğunu alnından öptü : «Aferin Kemal, dedi, tam bir belediye reisi gibi konuştun.»

KALB KALBE KARŞI

Karaman ilçesinde bu hikâyenin geçtiği günden birkaç gün önce, İstanbul Şehir Meclisi tartışmalı bir oturum yapmıştı. Üyeler, şehremini operatör Emin Beyi tenkit yağmuruna tutmuşlardı. «Su işi ne olacak, bir dirhem buz büyük bir nimet, asri ahır işi hayal oldu, kanalizasyonsuz şehirde bir şehremini» diye Emin Beyi sıkıştırıyorlardı. Emin Beyin bunlara cevap vermesi gerekiyordu. Kürsüye çıktı :

«Arkadaşlar, dedi, su, yol, kanalizasyon ihtiyaçlarınızı ele alacağım. Asri ahır inşası ise hal yoluna girmiştir. Sizin hizmetinizdeyim.»

Yıl 1927 idi...

Operatör Emin Bey, İstanbul'a hizmet için çok çalıştı. Ancak, 1930 yılında çıkan bir kanunla İstanbul Belediyesi ile Vilâyeti birleştirildi. Böylece, son bağımsız belediye reisi operatör Emin Bey oluyordu.

MEHMET ALİ BEY SOKAĞI

İstanbul Şehir Meclisi 1954 yılında bir oturum yaptı. O gün, İstanbul sokaklarına verilecek yeni adlarla ilgili bir teklif görüşülecekti. Bir üye söz istedi : «Arkadaşlar, dedi, Kadıköy'de yeni yapılan bir sokağa da, bu ilçeye gerçekten büyük hizmetleri dokunan kaymakam M. Ali Bey'in adının verilmesini teklif ediyorum.» Teklif kabul edildi.

Kaymakam M. Ali Bey, 1927 yılında Karaman İlçesinde belediye reisliğine özenerek, güzel bir söylev veren Kemal'in babasıydı. 1954 yılında Emniyet Genel Müdürü olan Kemal Aygün'e bu haber ulaştırıldığı gün, gözleri yaşarmış :

«İstanbul Şehir Meclisinin babama gösterdiği bu asil jesti hiç unutmıyacağım» demişti.

Aradan dört yıl geçmişti. 1958 temmuzunun ilk haftasında çıkan gazeteler şöyle bir haber vermişlerdi : **«Şehir Meclisi 11 temmuzda olağanüstü toplantıya çağırıldı. Bu oturumda Meclis, İstanbul Belediye Reisini seçecek.»**

11 temmuz 1958 günü Şehir Meclisi tarihî bir oturum yaptı. Kemal Aygün, belediye reisliğine aday gösterilmişti. Seçim sonunda Aygün'ün 57 üyenin ittifakiyle belediye reisi seçildiği anlaşıldı. Aygün alkışlar arasında şu konuşmayı yaptı :

«İstanbul'da en küçük kademeden, yani maiyet memuru ve takip bürosu müdürü olarak işe başlıyan ve yıllarca hizmet gören bir arkadaşınıza, müstesna bir vefakârlık göstererek, İstanbul belediye riyaseti gibi bir fâninin hayatını dolduracak şerefli bir vazifeyi, bir armağanı, emanet halinde tevdi ediyorsunuz.»

Aygün, bu sözleri söylerken, 1927 yılında mütevazı bir hükümet konağının küçük bir odasında, babasına, annesine ve ağabeysine karşı çektiği ilk söylevini hatırlamış olmalıydı.

Dört yıl önce, bir sokağa adını vermekle babası Mehmet Ali Beye yakın bir ilgi gösteren İstanbul Şehir Meclisi, oğlu Kemal Aygün'ü ise başkanlığa seçmişti.

İLK BAĞIMSIZ REİS

Cihangir'de bir apartmanın dördüncü katında yaşlı bir adam 12 temmuz tarihli gazeteleri okuyordu. Gazetelerin dört sütun, beş sütun başlıkları Kemal Aygün'ün belediye reisi seçildiğini bildiriyorlardı. Yaşlı adam karısına seslendi :

— Bak, dedi, Kemal belediye reisi olmuş. Bu vazifeyi başarır.

Sonra gazeteleri bir kenara koydu. Düşünceye daldı. Eskin günleri, şehreminilik hâtıralarını, şehir meclisi toplantılarını düşünüyordu belki. Çünkü, 1958 de 75 yaşına basmış olan bu yaşlı zat, 28 yıl önceki şeremini operatör Emin Erkul'du...

HAYATIM HAYAT'TA MI ÇIKACAK

Kemal Aygün, Kadıköy'de M. Ali Bey sokağında oturan annesinin evine bu haberi bildirmek için gittiği zaman, karşısına «HAYAT» ekibi çıktı. «Hayatınız» dendi. «Hayatım, HAYAT'ta mı çıkacak» dedikten sonra, anlatmağa başladı :

— Hayatım bir kasaba hikâyesiyle başlar. Anadolu'nun şirin kasabası Divrik'te... 1916 yılında doğmuşum. Babam kaymakam Ali Bey'dir. Konya Lisesinde okurken, Güneş İlkokulunda da beden eğitimi öğretmenliği yaptım. Hayata atılışım öğretmenlikle başlar. O zaman 46 lira aylık alıyordum. 1936 yılında Mülkiye'yi bitirdim. İstanbul'a maiyet memuru olarak tâyin edildim.

AYGÜN HARMAN YERİNDE — Kemal Aygün'ün hayat hikâyesi Anadolu'nun şirin bir kasabasında başlar, Türkiye'nin en güzel şehri İstanbul'da devam eder. Yukarıdaki resimde, Aygün'ün güzel bir «Anadolu hâtırası» nı görüyorsunuz. Divriği'de dövene binmiş, harman gününün tadını çıkarıyor.

BENİ TAKİP EDEN EVRAK

İşe başladığım gün önüme bir evrak koydular. Evrak, Konya'nın Bozkır kazasında Mehmet adlı bir seyyar satıcıya kesilen 5 lira para cezasının tahsiline aitti. Gitmediği daire kalmamıştı. Evrakı valilik kanalıyla Bozkır Kaymakamlığına havale ettim. Üç gün sonra Bozkır Kaymakamlığına tâyin emrim geldi. Bozkır'da vazifeye başladığım ilk gün, başkâtip önüme bir evrak sürdü. Bu, İstanbul'da maiyet memuru iken, Bozkır'a havale ettiğim Mehmet'in 5 liralık ceza evrakıydı... Bir hafta içinde hacmi bir misli büyümüştü ama...

Sonra sırasıyla Adalar Kaymakamlığı, 6. Şube Müdürlüğü, Emniyet Müdür Muavinliği, Emniyet Genel Müdürlüğü, Ankara Vali ve Belediye Reis Vekilliklerinde bulundum.

Kemal Aygün 1952 yılında Amerika'nın tanınmış F.B.I. (Federal Araştırma Bürosu) de incelemelerde bulundu. F.B.I. nin polis şeflerinden Edgar Hoower Kemal Aygün için : «Bu kadar zeki, bu kadar ileri görüşlü bir polis şefini görmek, ilk defa bana nasip oldu» demişti.

Aygün evli, iki çocuk sahibi. Çocukları Baysan ile Aysan Arnavutköy Amerikan Kız Kolejinde okuyorlar. 16 yaşındaki büyük kızı Baysan:

30 YIL ÖNCE — Operatör Emin Bey, belediye reisliği yıllarında bir çok tesisi açmış, şehire hayırlı hizmetlerde bulunmuştu. Sağdaki resimde, Emin Beyi yeni bir tesisin açış nutkunu söylerken, soldaki resimde ise bugün 75 yaşında olan eski belediye reisini eski bir fotoğrafı incelerken görüyorsunuz.

BİNBİRGECE SARAYI — Yukarıda 300 odalı sarayın merdivenlerinde bekleşen türlü sınıfa mensup ziyaretçilerle, Beyrut'tan gelen iki lüks araba, yanda da Şuf dağlarının üstünden göz alabildiğine bakan mermer döşeli avluda Dürziler görülüyor

DÜRZİLER — Çoğu yeşil gözlü olan Dürziler Arap asıllıdır. Kimi zeytincilikle, kimi de hayvancılıkla geçinir. Hepsinin de evlerinde baba yadigârı, yahut sonradan edindikleri bir çifte veya mavzer vardır. Şuf bölgesinde 100.000 Dürzi yaşamaktadır.

MUHARİPLER — Dürzî karargâhı, ellerinde emniyeti açık silâhlarla bekleşen muhariplerle hıncahınç doludur. Şuf dağlarının bu bölgesinde kanunun hükmü olmadığı için, hesapsız bir hareketi insan hayatıyla ödiyebilir. Biz de yol boyunca az ter dökmedik.

lında Lübnan'ın tek programlı partisini, İleri Sosyalist Partisini kurmuştur. Bugün 10.000 üyesi olan partinin mecliste iki mebusu var. Canbulat, «geçen seneki seçimlere hile karışmasaydı en az 10 mebusumuz olacaktı» diyor. Siyasi hayatı dışında İktisadi Doktrinler profesörlüğü yapan Canbulat aynı zamanda Beyrut'un kalbur üstü avukatlarındandır. Fakat şu anda üç bin kişilik bir silâhlı kuvvete kumanda ediyor. Bu muztarip bakışlı, sıska adamın bunca işi nasıl başardığını insanın aklı almıyor.

Konuşmadan sonra bizi yemeğe buyur ettiler. Uzun bir masa etrafında iki Birleşmiş Milletler temsilcisi ile Canbulat'ın belleri tabancalı partizanları da yer almışlardı. Yemekten kalkıp da başka bir salona geçince bu enerjik adamı yeniden deşmeğe çalıştım. Bu defa ailesinden bahsetti. 600 yıllık geçmişi olan Canbulat'lar aslen Kilisli Kürtler' dendi. Halep'te bir müddet yaşadıktan sonra Lübnan'a gelerek Muhtara köyüne yerleşmişlerdi. Türkiye'nin yakın tarihine ismi karışmış akrabaları vardır.

Konuşmamızın en tatlı yerinde, yorgunluktan gözleri kapanmağa başladı. Özür dileyerek izin istedi. Bizim için de, sarayın 300 odasından bir tanesinde yere iki şilte serdiler. Çok geçmeden derin bir uykuya daldık.

Ertesi sabah, gün doğarken Muhtara'daki şatonun renkli, hareketli havasına tekrar karışacaktık...

Sohbet KÖŞESİ

BİZDEKİ Romeo ile Juliette HİKÂYELERİ

MEŞHUR Romeo ile Juliette hikâyesini bilmem okudunuz veya tiyatroda seyrettiniz mi? Büyük İngiliz muharriri Shakespeare'in en güzel trajedilerinden biridir. Müsadenizle mevzuunu hatırlatayım: Verona şehrinde iki meşhur aile vardır ki, biribirleriyle daima mücadele halindedirler. Bu ailelerden birinin çocuğu olan Romeo adlı delikanlı diğer aileden Juliette isimli güzel kıza âşık olmuş, ikisi de biribirlerini ilk görüşte delicesine sevmişlerdir. Fakat aileleri, biribirlerine düşman oldukları için, genç âşıkların evlenmelerine asla müsaade etmezler. Hiç bir ara buluculuk ailenin büyüklerini bu evlenmiye razı edememektedir. Birleşememenin ıstırabı içinde boş yere çırpınan iki âşık sonunda zehir içerek ölür, ancak ölümden sonra mezarlarında birleşebilirler.

Shakespeare bu hikâyeyi aşağı yukarı 350 sene evvel yazmış. Aynı hikâyeyi, yani aileleri razı olmadığı için birleşemiyen bu âşıkların hikâyesini daha evvel başka muharrirler de yazmışlardır. Hikâye o kadar dokunaklıdır ve o kadar sık sık insanların, daha doğrusu âşıkların başına gelen bir vakayı mevzu olarak almıştır ki, Romeo ile Juliette asırlardan beri zevkle seyredilir, insanlar da bunu seyrederken muztarip âşıkların hallerine acıyarak bol bol ağlamaktan kendilerini alamazlar.

Durup dururken bu acıklı hikâyeyi neden tekrarladığımı belki merak ediyorsunuzdur. Bizde de pek çok Romeo ile Juliette hikâyesi var da onun için. Hatta geçmiyor ki bana gelen mektuplardan hiç değilse üçte biri, küçük çapta bir Romeo - Juliette hikâyesinin acıklı başlangıcını bana anlatmış olmasın. Kızlar var, delikanlıları deli gibi seviyorlar, fakat ne çare ki aileleri evlenmelerine asla razı değillerdir. Delikanlılar var, sevdikleri kızları, babalarından alamadıkları için feryat ediyorlar. «Ne yapalım» diye benden soruyorlar.

Şimdiye kadar bana gelen bu türlü mektupların hepsine birden cevap vermek için söyliyeyim ki, her halde his yoliyle değil, akıl yoliyle hareket ederek bu çıkmazdan kurtulmaya çalışmalıdırlar. Romeo ile Juliette aşklarına, yani hislerine yenilmişler, meseleyi halledemeden tatlı canlarından olmuşlardır. Kaldı ki bizde, meşhur hikâyedeki gibi, biribirine düşman aileler de yoktur. İhtilâflar olsa olsa müstakbel damadın veya gelinin halini veya durumunu beğenmemekten çıkıyor. Bunu da iki genç taraf, eğer ailelerinin yanıldığını görüyorlarsa, onlara mantıkî bir şekilde anlatmıya, ileri sürdükleri mahzurun mevcut olmadığını veya bu mahzuru ortadan kaldırmanın mümkün olduğunu kendilerine kabul ettirmiye çalışmalıdırlar.

Sizin kendinize pek münasip bulduğunuz eşinizi ailenizin hangi sebepten istemediğini öğrenir de o sebepleri ortadan kaldırmıya teşebbüs ederseniz, sizi kara kara düşündüren mesele birden halledilecektir.

ŞEVKET RADO

KÜÇÜK TUR — Kemal Aygün'ün gençlik hâtıraları arasında Heybeliada'nın ayrı bir yeri vardır. Resimde, Aygün, Ada âleminde görülüyor.

«Evde babama ben vekâlet ederim, riyasette ise reis vekilleri» diyor.

« BU ŞEHR-İ SİTANBUL Kİ...»

İstanbul'un her semtini, her sokağını karış karış bilen Aygün sözlerine şöyle son veriyor :

— İstanbul'un her semtinin, her köşesinin ayrı bir güzelliği vardır. Meselâ, Kozyatağı'nda bir kahve vardı eskiden. Sahibi burma bıyıklı, eski bir İstanbul efendisiydi : Ali Efendi. Onun demli çayını içmek, eski Kozyatağı hikâyelerini dinlemek insana huzur verirdi. Ya Emirgân'da Halil Ağa'nın Çınaraltı kahvesinde nargile safası yapmak... Kanlıca'da bir kıyı gazinosunda dibek kahvesi içmek... Öylesine güzel ki İstanbul !... Nedim boşuna söz etmemiş : «Bu şehr-i Sitanbul...» diye.

Delhi'deki Kuşlar Hastanesi

Yeni Delhi'de, şehir halkının iftiharla birbirlerine gösterdikleri bir hastane vardır. Her türlü bakımın yapıldığı dünyada eşi olmıyan bu kuş hastanesi, her gün kuşlarını tedavi ettirmeye gelenlerle dolup taşıyor.

HİNDİSTAN'ın başşehri Yeni Delhi'de ağaçlıklar arasına kurulmuş üç katlı bir bina vardır. Binanın civarından geçenler, yüzlerce kuşun çıkardığı sesle irkilirler. Her gün içinde yüzlerce kuşun cıvıldadığı bu bina bir kuş hastanesidir. Hastaneyi kuranlar, Hindu dininin bir kolu olan Jainizm mezhebinin Yeni Delhi mensuplarıdır.

Delhi'deki meşhur «Kızıl Kale» mevkiinde bulunan hastane, hergün kuşlarını tedavi ettirmeye gelenlerle dolup taşar. Yaralı veya hasta kuşlar burada bir doktor tarafından tedavi edilmektedir. Başdoktor bu işi senelerce kendini kuşlara vakfederek öğrenmiştir. Hasta ve sakat kuşlar bu kuş dostu amatör doktorun elinde tekrar hayat bulmakta ve yeniden sıhhate kavuşmaktadır.

Hastaneyi ziyaret edecek olursanız kırık kanadlı bir güvercinden, nezle olmuş kanaryaya, gagası kopmuş bir çulluktan tüyleri dökülmüş bir yabanördeğine kadar çeşit çeşit kuş görebilirsiniz. Hepsi sıhhate kavuşacakları günü bekliyorlar.

HASTANE — Delhi'deki kuşlar hastanesi, aşağı yukarı bir kafesi andıran bu binadır. Bina, kuşların her türlü ihtiyaçları dikkate alınarak inşa edilmiştir. Üç katlı olan hastane binasının üst katı düşkün kuşlara ayrılmıştır.

TEDAVİ — Doktor, asistanının yardımı ile hasta bir kuşa ilâç veriyor. Bu bir damladır. Hemen herkes gibi hasta kuş da ilâçtan hiç memnun değil amma ne yapsın ki kımıldıyacak hali yok. Bereket versin hastane personeli kuşlara büyük sevgi besliyen kimseler.

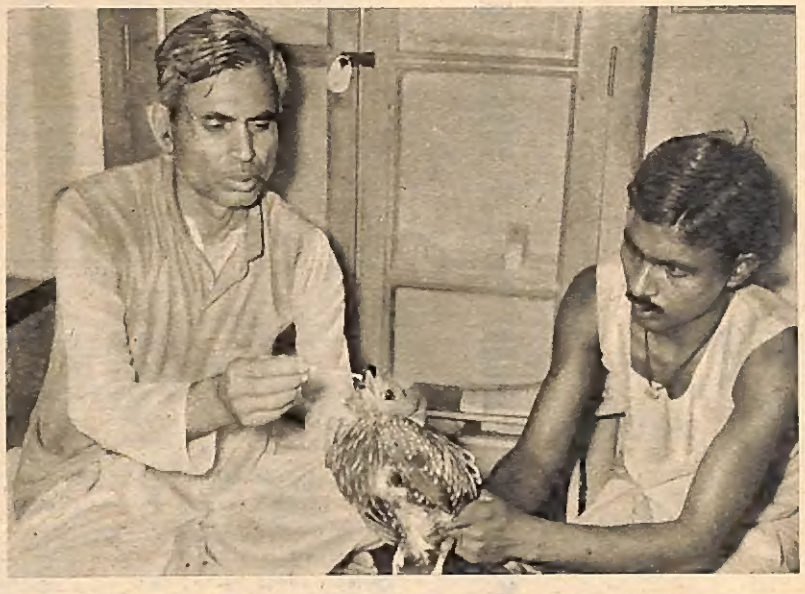

KOĞUŞ — Hasta kuşlar koğuşlardaki kafesli bölmelerde muhafaza edilmekte, iyi oluncaya kadar buradan çıkarılmamaktadır. Önde, tedavi gören bir kuşu kafesine bırakan asistan; arkada, hastalarını ziyarete gelmiş olan kuş dostu iki kadın görülmektedir. Tıpkı diğer hastaneler gibi burada da ziyaret saatleri tahdit edilmiştir.

SAKAT, KİMSESİZ KUŞLAR — İyi olan sahipli kuşlar sahiplerine verilir, sahipsizler de serbest bırakılır. Sahipsiz olup da herhangi bir arızası bulunanlar ise ömürleri boyunca hastanenin üst katında bakılırlar.

EVİNİZ
Bakımla

ve

Sigorta ile
Korunur

SİGORTANIZI
Bugünkü Değerle
Yaptırınız

DOĞAN
SİGORTA

22 gün 22 gece süren tarihin büyük meydan muharebesi

SAKARYA

YAZAN: NÂŞİT HAKKI ULUĞ — FOTOĞRAFLAR: E. N. TENGİZMAN

Mustafa Kemal Başkumandan

— 3 —

SAKARYA'ya çekiliş kararı ve ona muvazi olarak Ankara'nın boşaltılması ve hükümet için Kayseri'de bir merkez hazırlanmıya başlanması Ankara'da Meclis içinde galeyan ile karşılanmıştı. Bu tedbirlerin ikinci ve üçüncüleri için Fevzi Paşanın ilk ağızda ihtirazlı bir tavır aldığı ve kendisine yakın bulunan kimselerin muhitinden de sızmakta idi. Fevzi Paşa, Kumandanı Mustafa Kemal'in uygun gördüğü bütün radikal savunma tedbirlerini fiilen tatbike geçmekle beraber, yine endişe içinde idi: Hükümet merkezi Kayseri'ye taşınır ise, Mecliste ve halk arasında mânevi bir sarsıntı olur ve bu sarsıntı çekilmekte olan orduya da sirayet edebilir. Hükümet merkezinin nakli tedbirlerine muhalefet eden muarız mebusların sözleri, Fevzi Paşanın üzerinde, o günün şartları içinde tesirini yapmaktan hali kalmamıştı. Meclis Reis Vekillerinden Erzurum Mebusu Hüseyin Avni'nin bir kapalı toplantıda, «Meclisin bir kapısına Mustafa Kemal'i, diğer kapısına da Kavaklı Fevzi Paşayı asalım» deyişi o günkü buhranlı havanın şiddetini gösteriyordu.

O saatlerde ordunun, Sakarya gerisinde yeniden tanzim ve tensik edilmekte olduğunu düşünmiyerek, mesul arayanlara karşı Mustafa Kemal, gizli celsede cevap veriyordu:

— Efendiler, vaziyette bir fecaat yok ki, mesul arıyalım. İkinci İnönü Muharebesinden sonra umumî seferberlik yapan Yunan ordusu insan, tüfek, makineli tüfek ve top bakımından ordumuza ehemmiyetli derecede üstündü. Temmuzda taarruz başladığı zaman bizim durumumuz, umumî seferberlik ilânına, milletin bütün kaynak ve vasıtalarını — başka hiç bir mülâhaza olmaksızın — düşman karşısında toplamıya henüz müsait ve mütehammil görülmemişti. İki ordu arasındaki kuvvet farkı vesait ve şerait nisbetsizliğinin başlıca sebebi bundandır. Bunun neticesi olarak biz henüz tümenlerimizin bilhassa nakil vasıtalarını temin ve ikmal edemediğimizden onların hareket kabiliyetleri yoktu. Bunun içindir ki, Garp Cephesi Kumandanı İsmet Paşaya şu direktifi vermiştim: «Orduyu Eskişehir'in şimal ve cenubunda topladıktan sonra, düşman ordusiyle araya büyük bir mesafe koymak lâzımdır ki, ordumuzun tensik ve tanzim ve takviyesi mümkün olabilsin. Binaenaleyh bunu yaparak zaman kazanabilmek için Sakarya'nın şarkına çekilmek caizdir, şimdiki vaziyet ise, bu emrin yerine getirilmesinden ibarettir.»

SAVUNMA MEVZİLERİNİN TESBİTİ

21 temmuz günü Erkânı Harbiyei Umumiye, Sakarya'nın doğusunda müsait savunma mevzilerini tesbit için Ankara'dan bir kurmay subayı göndermişti. Bu mühim vazifeyi Erkânı Harbiyei Umumiyenin Talim ve Terbiye Şubesi Müdürü Kurmay Binbaşı I. Hakkı Tümerdem almıştı. Tümerdem, bu görevini şöyle anlatmıştı:

«Ordumuz Sakarya'ya doğru çekiliyordu. Sakarya nehrini ve savunma mevziini bu zamana kadar Garp Cephesi Kumandanlığı ve Erkânı Harbiyei Umumiye Riyaseti keşfettirmemişler. Mustafa Kemal de henüz Başkumandan seçilmemiş... Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi, bir kurmay subayına Sakarya'nın doğusunda savunma hatlarının keşfedilmesini emretmiş. Ben o zaman Eğitim Şubesi Müdürü ve binbaşı idim. Bir kurmay yüzbaşı ile birlikte keşfe gönderildim. Sakarya nehrinin ve Sakarya asıl savunma mevziinin stratejik keşfini yaptım ve bu keşifte şu kanaate vardım:

Asıl savunma mevziimizin kuzey yanı Ankara çayına, daha yukarıdaki Engür ve Çile dağları gibi tabiî mânialara dayanarak, Sakarya'nın doğusunda Beylikköprü'ye inecektir. Beylikköprünün yukarı ve aşağısındaki arazi düşmanın bir yarma hareketi yapmasına elverişli olmasına rağmen, Sakarya köprü kurulmadan geçilemez; Yunanlılar burada büyük kuvvetlerle, ateşimiz altında Sakarya'yı geçmekten çekinirler. Savunmamızın güney yanını Hacımuslu'ya kadar uzatabiliriz. ondan sonra yanımız açık kalacaktır. Seyitgazi havalisindeki düşmanın büyük kuvvetleri Cihanbeyli ovasından kolayca ilerliyerek açık olan bu yanımızı kuşatacaktır; Eskişehir - Nasuh Çal savaşında açık olan güney yanımızı kuşatarak, harbi kazanan Yunanlılar, burada da bu harekete tevessül edeceklerdir. Bu sebeple ordumuz, a) Ankara çayından Hacımuslu'ya kadar bir savunma cephesi kurmalı, b) Beylikköprü'nün kuzey ve güneyini kuvvetlice tutmalı, c) Düşmanın yapması muhtemel kuşatmayı önlemek için, umumi ihtiyatlarımızı İnler Katrancı havalisinde bulundurmalı...»

Hâdiseler o kadar hızlı seyretmiş ve ordu Sakarya gerisindeki bu mevzilerde 26 temmuza kadar toplanmasını o kadar çabuk yapmıştı ki, Mustafa Kemal cepheye gidinceye kadar, Erkânı Harbiyei Umumiye krokiler üzerine çizilmiş ve yazılmış bir Sakarya umumî savunma plânını hazırlıyarak Mustafa Kemal'e verememişti.

Yunanlılar da mütemadî ve muannit muharebeleriyle yorgun düşmüş, geri hizmetlerini düzenlemek sebebiyle yirmi gün kadar harekâta fasıla vermişti.

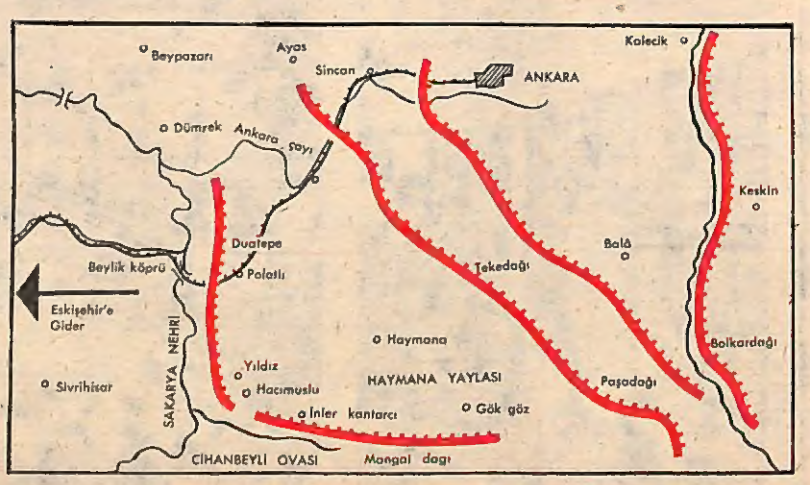

SAVUNMA HATLARI — *Sakarya gerisinde ve daha gerilerde keşfettirilen savunma hatlarımız. Erkânı Harbiye-i Umumiye, birinci hattı, ordumuz Sakarya'ya çekilmeden önce bir erkânı harb heyetine keşfettirmiştir. Öbür hatlar da ihtimallere karşı düşünülmüştür. Sakarya'ya çekiliş kararı bile Meclis'te galeyan ile karşılanmıştı. (Çekilme hatları kırmızı ile çizilmiştir.)*

GARP CEPHESİ KARARGÂHI — *Mustafa Kemal, Eskişehir'de Garp Cephesi Karargâhı'ndan çıkarken (12/2/1921). Atatürk'ün Başkumandan seçilmesi bu tarihten altı ay sonra, 5 ağustos 1921 de çıkan kanun iledir.*

BAŞKUMANDAN SAKARYA'DA — *Mustafa Kemal Başkumandan olduktan sonra Polatlı'nın kuzeydoğusunda Kartaltepe tarassut yerinden mürettep kolordunun taarruzunu takibederken ve sağda bir cephe teftişinde*

MUSTAFA KEMAL KAZA GEÇİRİYOR

Yürüyüş halinde bulunan ordumuz henüz Sakarya'ya yerleşip mevzilerini almadan, bir gün Mustafa Kemal attan düşüp göğüs kaburga kemiklerinden biri kırıldığı için Ankara'ya getirilmişti. Mustafa Kemal, düşmanın ne yandan ilerliyebileceğini mütalâa için araziyi gezerken bir akşam karanlığında dalgınlık ile atının eğerini tuttuğunu sanarken eli boşlukta kalarak yuvarlanmış ve kaburgası bu suretle kırılmıştı. Mustafa Kemal küçük bir otomobil ile Çankaya'ya getirilmiş, hekimler büyük askere bir müddet katî istirahat tavsiye etmiş iken, O, kemiğinin kırıldığı yerde, düşmanın gururunun kırılacağını söyliyerek cepheye dönmekte ısrar etmiş, Çankaya'dan kucakta indirilmiş ve istasyonda trene yine kucakta bindirilmişti. Tarihin en uzun süren bu meydan muharebesini, büyük Mustafa Kemal, böğrü sancıya sancıya idare etmişti. Onun her hâtırasına minnet borcumuz uçsuz bucaksızdır.

ANKARA GERİLERİNDE EŞKIYA ÇETELERİ TÜREMİŞTİ

Yine Sakarya'ya çekiliş buhranının yaşandığı günlerin birinde, Ankara hapishanesinden muhafızların nezaretinde Kayseri'ye taşınmakta olan iki yüz kadar mahkûmun, Hasandede'de (bugünkü modern Kırıkkale Fabrikalarının biraz güneyinde bir nahiye merkezi) jandarmalara hücum ederek silâhlarını almaları ve o civarda padişaha ve halifeye sadakat perdesi altında vatana hıyanet ve şekavet eden Dişikitli Hasan çetelerine katılmaları Ankara'da bu boşaltma kararı aleyhine bir koz olarak kullanılmak istenmişti; bu mahkûmların da iştirakiyle kuvvet bulan hıyanet çetesi, Kayseri'ye göçen silâhsız sivilleri, memurları ve onların aile ve çocuklarını soyup işkence etmesi dahi, Sakarya nehrinin gerisine çekiliş kararına karşı bir hücum vesilesi edilmişti.

MUSTAFA KEMAL'İN BAŞKUMANDANLIĞI ALMAK KARARI

Mustafa Kemal, bütün bu fırtınalar arasında ordunun Başkumandanlığını üzerine almak zamanının geldiğine hükmetmişti. Fakat Meclisin içindeki gergin havanın sertliği geçmemişti. Mustafa Kemal, Meclise verdiği takrirde, ordunun fiilî sevk ve idaresini deruhte etmek için, Büyük Millet Meclisinin haiz olduğu salâhiyeti kullanmayı şart koşuyordu; ancak bir Başkumandan, bu salâhiyetlerle, kahramanlığına ve yüksek vasıflarına inandığı millet ve ordusunu zafere ulaştırabilirdi.

Meclisin bir kısmı işte buna razı olmak istemiyordu. Diyorlardı ki, Meclis Başkumandandır, bu sıfat, Meclisin mânevi şahsiyetinde mündemiçtir. Meclis, milletin, Anayasa ile kendisine verdiği bu hakkı devretmekle veya bir şahsa izafe etmekle, âtıl kalır. Olamaz, Mustafa Kemal ancak, Başkumandanın vekili olabilir. Birinci Cihan Harbinden kalma bir unvan... Enver Paşa'nın unvanı...

Vatanın kurtuluşu, bu nazarî münakaşaların uzayıp gitmesine müsait mi idi, sonra karşılarındaki kimse, ne Enver Paşa, ne de tâyin ile o rütbelere erişmiş bir kimse idi. Çanakkalenin kahramanı Mustafa Kemal, büyük mücadeleyi bir hedef ve gaye etrafında teşkilâtlandırmış, milletin hâkimiyetini tecelli ettiren bu geniş salâhiyetli Meclisi o derleyip toplamıştı, onun haklarına hürmet etmeyi ve ettirmeyi de mücadelesinin bir gayesi olarak ilân etmişti, kendisinden bu bakımdan şüphe etmiye artık kimsenin hakkı olamazdı.

MUSTAFA KEMAL BUHRANI ÖNLÜYOR.

4 ağustos 1921, Büyük Millet Meclisinin tarihî gizli toplantılarından birini teşkil eder. Mustafa Kemal kalblerdeki bütün endişeleri silmek için Meclise, «Bütün ömrü boyunca millî hâkimiyetin en sadık bir hadimi olduğunu millet nazarında bir kere daha teyit maksadiyle Başkumandanlık için istediği tam salâhiyetin üç ay gibi kısa bir müddetle kayıt altına alınmasını» teklif etti. Fakat bu teklif de, işin o gün halline kâfi gelmedi, konuşmalar ertesi güne kaldı. Tereddütler iki noktada toplanıyordu: Meclisin mevcudiyetinin herhangi bir şekilde akamete uğraması ile Meclis âzasından herhangi biri hakkında keyfî veya örfî muamele tatbiki...

MUSTAFA KEMAL BAŞKUMANDAN

Mustafa Kemal bu endişelerin yerinde olmıyacağını uzun uzadıya Meclise anlatarak, kanun lâyihasını ona göre hazırlattı ve 5 ağustos 1921 günü Başkumandanlık Kanunu çıktı.

Mustafa Kemal'e şu salâhiyetler tanınmıştı:

«Başkumandan ordunun maddi ve mânevi kuvvetini âzami surette tezyid, sevk ve idaresini bir kat daha tarsin hususunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin buna müteallik salâhiyetini Meclis namına fiilen istimale mezundur.»

EMİRLERİ KANUN HÜKMÜNDE

Yani Mustafa Kemal'in vereceği emirler kanun demekti.

Mustafa Kemal o gün de ulvî hitabelerinden birisini iradetmişti:

«— Efendiler, zavallı milletimizi esir etmek istiyen düşmanları behemehal mağlûp edeceğimize dair olan emniyet ve itimadım, bir dakika olsun sarsılmamıştır. Bu dakikada bu itmi'nan-ı tâmımı, heyeti celilenize karşı bütün millete ve bütün âleme ilân ederim.»

KARAVANA BAŞINDA — *Cepheye giden birliklerimiz tren Eskişehir'de durduğu bir sırada karavanalarını yerlerken. Yüzlerdeki ifade neşe ve azimdir.*

TÜRK PİYADESİ — *Sakarya savunma hattında Türk piyadesi. Bu süngüler Türk'ün azim ve iradesini, düşmana lâyık olduğu şekilde ispat etmiştir.*

Saat 5...

Bu nefis bisküvilerle

bir fincan çay ister misiniz?

Eşsiz SANA ile hazırlıyacağınız bu bisküvilerle dostlarınızı sevindirmiş olacaksınız ve nefis, lezzetli ve hafif olmaları bakımından muhakkak takdirlerini kazanacaksınız.

Grafika

PAPATYA BİSKÜVİSİ

Kullanılacak malzeme: 500 gr. un, 250 gr. SANA, 250 gr. pudra şekeri, 4 yumurta, 1 tutam tuz, 1/2 limon kabuğu rendesi, 100 gr. çekilmiş badem, 1 hahve fincanı süt, 1 çorba kaşığı kakao.

Yapılması: Bir kap içerisinde SANA, şeker, yumurtalar, süt, badem, tuz, limon kabuğu beraber karıştırılır, un ilâve edilerek yumuşak bir hamur haline getirilir. Hamurun beşte biri bir kaşık kakao ile yoğurulur. Bez huniye şekilli teneke huni takılır, hamur doldurulur, yağlanmış tepsiye ikişer santim ara ile sıkılır, ortasına fındık kadar kakaolu hamur konur, orta hararetteki fırında pişirilir

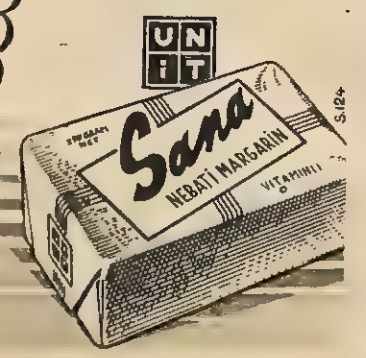

Spor

5 ATLETİMİZ STOCKHOLM YOLUNDA

Çetin Şahiner, Muharrem Dalkılıç, Aydın Onur, Fahir Özgüden ve Gül Çiray 19 - 24 ağustos'ta İsveç'te «Avrupa Atletizm Şampiyonası»na katılacaklar

DIANE LEATHER VE GÜL ÇİRAY — 400 ve 800 metrede birlikte koşacaklar. Gül, bundan önceki derecelerini yapabilirse çetin rakîplerinin yanında şansı olabilir.

Bugün Cüceler Diyarında

David Linker, hediye edilen tabancayı o kadar beğenmiş ki, bütün bir gün onunla oynamış. Altta ise David arkadaşına tabancasını tarif ediyor...

Doğum gününü her sene dünyanın bir başka diyarında kutlayan ve yeryüzünde görmedik yer bırakmamış olan yedi yaşında minik bir turist geçenlerde İstanbul'a da uğradı.

AFRİKA'nın balta girmemiş ormanları arasından akan Kongo Nehrinde, bir nehir gemisi aheste aheste ilerliyordu. Her zaman oldukça sıkıntılı bir seyahat geçiren yolcular, bu sefer sıcağa, sivrisineklere ve uzaktan uzağa duyulan tam tam seslerine rağmen çok neşeliydiler. Çocuklar bağırışarak koşuşuyordu. Büyükler bir ses alma makinesinin müziğine uyarak dansediyorlardı. Birden vapurun düdüğü üç kere öttü ve iki garson ellerinde beş mumlu bir doğum günü pastası, «Doğum günün kutlu olsun» şarkısını söyliyerek geldiler ve ufak tefek bir çocuğun önünde durdular. Bu, dünyanın en küçük seyyahı David Linker'di ve beşinci yıldönümünü Kongo Nehrinin üzerinde kutluyordu.

Geçenlerde İstanbula gelen dünyanın bu en küçük seyyahı heyecanla bu sahneyi anlattıktan sonra hikâyesine devam etti : «Pigmeler'i bir görseniz. Ne hoş insanlar ! Evlerini ağaçların tepesinde bambu kamışları ile yapıyor-

ÇETİN ŞAHİNER — Yüksek atlamada 2 metreyi daima aşmaktadır. Kendisinden daha iyi bir derece beklenebilir.

MUHARREM DALKILIÇ — 800 ve 1500 metrede koşacak. Yanında da rekortmenler bulunmaktadır. Yeni Türkiye rekorları kırabilir.

KINSELLA — Irlandalı olan atlet 110 metre maniahda iddia sahibi bulunmaktadır.

1958 yılı İsveçli'ler için çok kısmetli bir yıl oldu. Dünya Kupası Maçları dolayısiyle beş kıtanın futbol yıldızlarını memleketlerinde seyretmek imkânını bulan İsveçli'ler şimdi de 19 - 24 ağustos tarihleri arasında Stockholm'de Avrupa Atletizm Şampiyonası münasebetiyle Avrupa'nın en şöhretli pist yıldızlarını seyredecekler.

Dünya çapında bir spor hâdisesi olarak kabul edilen Avrupa Atletizm Şampiyonasına atletlerimiz de katılacaklardır. Bu mevsim başında Atletizm Federasyonumuz tarafından tespit edilen baraj derecelerini aşmağa muvaffak olabilen biri kız, dördü erkek beş atletimiz: Aydın Onur, Muharrem Dalkılıç, Fahir Özgüden, Çetin Şahiner ve Gül Çiray bizi bu müsabakalarda temsil edeceklerdir.

Atletlerimizden dünyanın en şöhretli isimleri yanında bir mucize yaratmalarını beklemek şüphesiz biraz fazla olur. Fakat Fahir Özgüden, Çetin Şahiner ve Gül Çiray'ın kuvvetli rakipleriyle yapacakları mücadele sonunda bize kıymetli Türkiye rekorları kazandırmalarını beklemek hakkımızdır.

400 metrede 48.5/10 la Türkiye Rekorunu kıran Fahir Özgüden'in, yüksek atlamada her müsabakada 2 metreyi aşabilen Çetin Şahiner'in ve her koşusunda 400 ve 800 metre Kızlararası Türkiye Rekorunu kıran Gül Çiray'ın yeni dereceler elde ederken pekâlâ finallere bile kalabilmeleri mümkündür. Bunu da büyük muvaffakiyet olarak kabul etmeliyiz.

Avrupa Atletizm Şampiyonası müsabakalarının doğrudan doğruya İngiliz, Rus ve Polonya atletlerinin mücadelesi halinde cereyan edeceği umulmaktadır. Buna rağmen sürat koşularında Almanya, 800 ve 1500 metrede ise İsveç ve Macar atletlerinin bu üç millete mensup rakipleri karşısında üstünlük göstermeleri de mümkündür.

SİGORTA
Poliçelerinizi
yaptırmadan evvel

SEMİH TUĞLU

yu mutlaka
HATIRLAYINIZ

★

Galatasaray
Telefon
441897 ★ 446096

...arın Kutupta

lar. Sonra bambuların arasını muz yaprakları ile dolduruyorlar. Bana avcılık yapmasını da öğrettiler !»

Dünyanın hemen hemen her tarafını gezen David Linker bir Amerikalı televizyon filimcisinin oğludur. Babası ile annesi devamlı surette seyahat ettiği için o da doğduğu günden beri dünyayı geziyor. Afrikadaki Pigmeler'den Kuzey Kutbundaki Laponlara kadar her yerde arkadaşı var. İzlanda'da doğan küçük seyyah aynı zamanda her sene doğum gününü başka bir memlekette geçiriyor. Yedinci doğum gününü de İstanbul'da kutladı. İstanbul'da Türk çocukları kendisine eski bir tabanca hediye ettiler. David Linker'de bir kıymetli hediye daha var. O da Kuba Reisicumhurunun resmini taşıyan taşlarla işlenmiş bir yüzük.

David Linker'in en büyük zevki seyahat etmek, taş, fosil, para ve antika koleksiyonu yapmak. En fazla kıymet verdiği taşlar da Napoli yakınlarında Pompei harabelerinden aldığı bir lav ve kül numunesi ile Atina'da eski Greklerden kaldığına inandığı bir mermer parçası.

Seyahat etmek, David'i yaşından olgun yapmış. Annesi ona ara sıra peri masalları okumağa koyuluyor. David ilk masalı sükûnetle dinledikten sonra, «Anneciğim bana biraz tarih veya böceklerin nasıl yaşadığını okur musun ?» diyor. Kendisine sorarsanız, «Büyüyünce âlim olacağım, bütün dünyayı dolaşarak keşiflerde bulunacağım», diyor. Fakat ne âlimi olacağı hususunda henüz karar vermiş değil.

Küçük seyyah, babası Hal Linker ve annesi Halla Linker ile birlikte yedi mumlu doğum günü pastasını ciddiyetle keserken görülüyor.

Her yerde çabuk arkadaş edinen David'i arkadaşlarından ayırmak oldukça güçtür. Kaşla göz arasında yine oyuna başlamış...

DIANA DORS
cazip ingiliz sinema yıldızı diyor ki:

"Ben, **LÜKS** tuvalet sabununu kullanırım."

Dünyanın en güzel kadını da bilir ki bir kadın için en kıymetli varlık temiz bir tendir. Sinema yıldızlarından onda dokuzu da, günlük tuvaletleri için, sâf ve lâtif olan LÜKS tuvalet sabununa güvenirler. İyi bir tuvalet sabunu olan LÜKS'ün tonik tesirile cildlerinin tamamen şeffaf kaldığını, lâtif ve hoş bir revnak peyda ettiğini bilirler

Daima LÜKS tuvalet sabununu kullanınız. Temiz ve güzel bir tene sahip olursunuz. Bu güzellik sabununun enfes kokusunu çok beğeneceksiniz.

1958 Dünya Güzel

BİR GÜZEL SEÇİLECEK — Temmuzun on dokuzunda Pasifik sahillerinin parlak güneşi altında dünyanın dört ucundan gelmiş otuz beş güzelle, kırk beş Amerikan eyaletini temsil eden güzeller dünya basınına poz vererek sayısız resimler çektirdiler. Amerika Birleşik Devletleri eyalet güzelleri arasından seçilecek olan güzeller güzeli, dünya güzellik müsabakasına memleketini temsilen katılacaktı.

1958 Dünya Güzellik Kraliçesi seçimi temmuzun yirmi beşinde Amerika'da, Kaliforniya eyaletinde yapıldı. Pasifik sahillerinin güzellik beldesi Long Beach'e bu müsabaka için dünyanın dört bir ucundan otuz beş dilber gelmişti. Finale kalan on beş güzel içinden Kolumbiya güzeli 1958 Kraliçesi ilân edildi. Aşağıda seçime ait resimli bir hikâye bulacaksınız.

Seçiminden Özel Fotoğraflar

KIRALİÇE VE MUHAFIZI — Taç giyme merasiminden sonra Kıraliçe polis refakatinde şeref turunu yapıyor. Başına giydiği tacın kıymeti 1.000.000 dolâr olduğu için ne olur ne olmaz diye sıkı emniyet tedbirleri alınmıştı. Fotoğrafçıların bile Kıraliçeye bir kol boyu'ndan fazla yaklaşmaları yasak edilmiş bulunuyordu.

1958 DÜNYA GÜZELİ — Dünya tahtında Brezilya güzelinin gözü olduğu halde on dokuz yaşındaki Kolombiyalı dilber Luz Maria Zuloaga, Dünya Güzellik İmparatoriçesi ilân edildi. Mutaassıp bir ailenin kızı olan Luz'un filim çevirmesini ailesi yasak etmişti. Luz da müsabakadan sonra uslu uslu evine gitti.

ÖNCE GİYİNMİŞ — Güzeller soyunmadan önce, tuvaletlerini giymiş olarak milletlerarası jürinin önünden geçtiler. Talimatnâme gereğince evvelâ profilden, sonra da önden ve arkadan boy göstermeleri icabediyordu.

BİR ŞEMSİYE ALTINDA — Güzeller on dört temmuzda New York'a gelerek buradan topluca, Long Beach'e gittiler. New York'taki Savoy Hilton Oteli'nde bir şemsiye altında toplanan güzellerden dördünü görmektesiniz.

1958 DÜNYA GÜZELLİK HANEDANI — Bir sene müddetle iktidarda kalacak olan Kıraliçe, nedimeleri ile bir arada. Soldan sağa: A.B.D. (dördüncü), Brezilya (ikinci), Dünya güzeli, Hawai (üçüncü) ve Polonya (beşinci).

1958 AMERİKASI

YAZAN : HİKMET FERİDUN ES
FOTOĞRAFLAR : SEMİHA ES

GÖKSU DEĞİL NEW YORK !.. — Amerikalı için pazar daha ziyade «tabiata dönüş günü» addedilir. Hiçbir zaman kâfi derecede vakti olmıyan New Yorklu tabiatı getirip Manhattan Adası'nın tam göbeğine yerleştirmiştir. Pazar günleri burada 70 - 80 katlı binaların gölgesinde sandal safası yapanlara rasgelebilirsiniz.

ARABA SAFASI... — Bütün hafta iş hayatının baş döndürücü sürati içinde geçtiği için artık ağır ve yavaş giden vasıtalar New Yorklu'nun gözüne bulunmaz bir konfor gibi görünür. Büyük parkın önünde bekliyen silindir şapkalı arabacıların paytonlarına kurulanlar aheste aheste, tıkır tıkır gölgeli yollardan geçer giderler.

Truman'ı

KOCA otelde herkes birbirine giriyor.

— Kahvaltı hazır mı ?... sorusu ağızdan ağıza dolaşıyordu. Bir kahvaltının bu kadar telâş ve heyecan uyandıracağı akla hayale gelmezdi. Kıyametler kopuyor :

— Misafirler gelmeğe başladı !... sözü ile oradan oraya koşuşanlar birbirlerine çarpıyorlardı.

Bu yeni bir Amerikan âdeti, yeni bir Amerikan buluşudur : İş veya sanat kahvaltıları !... Şimdiye kadar Amerikalı için bu gibi mevzuların en güzel konuşulacağı dekor, kokteyl partileri idi. Bugün ise akşam kokteyllerine sabah kahvaltıları rakip çıkmış. Şimdi bir çok yıldönümleri, kongreler veya başka vesilelerle hemen bir kahvaltı partisi tertibediliyor, davetiyeler gönderiliyor, misafirler çağırılıyor. Ekseriya büyük otellerin lokantalarında verilen bu kahvaltı günlerinde bakıyorsunuz yakasında mensup oldukları teşkilâtın, renkli kordelâlardan yapılmış kocaman kokartlarını taşıyan davetliler, sabahın pek erken saatine rağmen giyinmiş, kuşanmış, süslenmiş, püslenmiş oldukları halde grup grup salona akın ediyorlar.

Bu kahvaltı davetlileri arasında bazan kimlere rastlamazsınız ki ?.. Ben Amerikanın eski Cumhurreisi Truman'ı Amerika'da ilk defa bir kahvaltı masasında tanıdım. Biz davetli Avrupa gazetecilerine Shearton Park Oteli'nde yer ayrılmıştı.

Bu otelin üç kahvaltı salonu her sabah muhtelif cemiyetler, siyasi partiler tarafından 15 gün için angaje edilmişti. Bir sabah Masonların kahvaltısı, ertesi sabah, İçki Düşmanlarının kahvaltı partisi !... Geldiğimizin üçüncü gününün sabahı ise «Demokrat Annelerin Kızları» diye büyük bir teşkilâtın kahvaltısı varmış. Otel bir ana - baba günü yaşadı. «Annelerin Kızları» deyince Avrupalı gazeteciler genç genç bayanlar göreceklerini zannederek erkenden lobyde mevzi almışlardı. Heyecanlar içinde beklerken bir de «Annelerin Kızları» sökün etti ki, maazallah !... Bastonuna dayana dayana, titreye titreye adım atan yetmiş beşlik bayanlardan ne haber ?... Elliden küçük olanlar âdeta parmakla gösteriliyordu. Meğer anneler ne kızlar doğurmuş !... Fakat yaşlarına rağmen hepsi de maşallah sanki hemen objektifin karşısına geçip filim çevirecekmiş gibi boyanmışlardı. Başlarındaki şapkalar birer çiçek ve meyva bahçesi halinde idi. Top top kirazlar, kocaman kocaman kırmızı güller... Demokrat annelerin o yetmişlik, o yetmiş beşlik kızları bu güllerin ve kirazların içinde cinler gibi çıldır çıldır etrafa bakıyorlardı. Nihayet kalabalık arasında papyon kıravatlı bir erkek belirdi. Eski Cumhurreisi Truman otelin lobysinde ne kadar insan varsa birer birer herkesin elini sıkıp gitti, yanyana bitiştirilmiş kahvaltı masalarından birine oturdu. Bu suretle de demokrat annelerin kızları yıllık toplantılarına başlamışlardı. Bir yandan kıtır kıtır kızarmış tostlar gelirken bir taraftan da siyasi münakaşalar yapılıyordu.

New York'ta pazar

Biz, Amerika'da ayrı ayrı millete mensup 32 gazeteci idik. Aramızda şöyle bir münakaşa geçti. İngiliz gazetecilerinden biri :

— Bence New York demek cumartesi demektir. Hattâ «cumartesi saat 13» desem daha doğru olur. Hakiki New York'u görmek için cumartesi günü bu saati beklemek şarttır. Çünkü dokuz milyon insanın şehrin merkezinden etrafa yüz binlerce otomobille ve korkunç bir süratle hücumları dünyanın hiç bir yerinde ve haftanın hiç bir saatinde görülecek manzara değildir. New York bir «cumartesi şehri» dir.

Fransız gazeteci itiraz etti :

— Hayır... New York bir «cuma şehri» dir. Hattâ bir «cuma akşamı şehri». Çünkü bir çok teşekküller cumartesi hiç çalışmazlar. Tatil cuma akşamından başlar...

Alman gazeteci dayattı :

— Siz insanları dinlenmelerine, eğlenmelerine göre ele alıyorsunuz. Halbuki insanların hakiki hüviyetleri eğlence ve dinlenme hayatında değil, iş günlerinde belli olur. New - York bir «çarşamba şehri» dir.

Avrupalı gazeteciler, hattâ aramızda bulunan Amerikalı meslektaşlar merakla sordular :

— Niçin New York bir «çarşamba şehri» oluyor ?... Amerika'da tipik iş gününün temsilcisi olarak neden çarşamba gününü ele alıyorsun ?...

Vaktiniz yoksa
bu romanları okumaya
hiç başlamayın...

...bırakamazsınız!

GÜVEN YAYINEVİ

Cagaloglu yokuşu, Narlıbahçe s. No. 11 - İSTANBUL

JOSEPHINE
GELİN TACI
SABAH YILDIZI
MELISSA
AŞKTAN DA ÜSTÜN
HARP ve SULH
BÜYÜLÜ ÇİÇEK
HER KADIN GİBİ
SENİ SEVMEK KADERİM
BAHAR ATEŞİ
BİR BAŞKA KADIN

Kahvaltı Sofrasında Tanıdım

CUMARTESİ ŞEHRİ!... — New York için böyle diyenler vardır. Bazıları da onun bir çarşamba şehri olduğunu söyler. Halbuki hakiki New York'u ve hakiki New Yorklu'yu ancak pazar günü iş hayatının korkunç telâşı dışında tanıyabilirsiniz. Bunun için de Central Park'a kadar uzanmanız kâfidir.

Alman meslekdaşımız gülümsedi :

— Anlatayım; iş sahibi Amerikalılar pazartesiye ekseriyetle «fena gün» derler. İş bakımından hakikaten de öyledir. Pazartesi günleri bir çok dükkânlar, mağazalar, müesseseler sabahleyin açık değildir. Açsalar da işe geç başlarlar. Kırlara, şehir dışına, holidaye gidenler iş başına geç dönerler. Pazar mahmurluğu, pazar akşamının eğlence ve içki yorgunluğu ile pazartesi sabahı geç vakit sandalyesine oturan iş adamını hele, «Bütün bir hafta çalışacağım!...» psikolojisi içinde hakiki çehresiyle tanıyamazsınız. Salı günü ise herkes normal iş temposuna ancak kendini uydurabilir. Çalışan Amerika'yı, çalışan New York'u çarşamba günü görebilirsiniz.

Avrupalı meslektaşlarımın New York hakkında fikirleri böyle idi. Halbuki bana sorarsanız New York bir pazar gününün şehridir. Eğer New York'ta bir haftaya yakın bir zaman kalıp ta bir pazar geçirmeden memleketten ayrılırsanız yandınız demektir. O zaman bütün New York şehri hâfızanızda 7 milyon deli ile dolu muazzam bir timarhane halinde kalır. Sizde bu intibaı uyandıran o çalışma günlerinin korkunç telâş, gürültü ve hareketidir. Hakiki New Yorklu'yu bu cehennem telâşının dışında pazar günü tanıyabilirsiniz. Pazar, sihirli bir değnek gibi herkesi değiştirir, daha doğrusu hakiki hüviyetine döndürür. Herkes sinirsiz ve daha iyidir. Santral Parkta, büyük bir şefkat içinde güvercinleri ve sincapları fıstıkla besliyen gangsterlere bile rastgelmek mümkündür. Pazar, bütün hafta alabildiğine devam eden korkunç iş süratinin iflâs ettiği, yavaşlığın konfor olduğu acayip bir gündür. Jet pilotlarını, silindir şapkalı arabacıların tıkır tıkır sürdüğü faytonların içine yan gelip, bu sefer süratten değil de yavaşlıktan sarhoş olmuş gibi zevk içinde önünüzden geçtiklerini görürsünüz.

Hiç bir zaman vakti olmıyan New Yorklu, tabiatı ve romantik dekorları o kadar sıkışık bir halde yaşamasına rağmen getirip tâ Manhattan'ın ortasına yerleştirmiştir. Pazarları büyük parktaki suni gölde, 50 - 60 katlı gratsiyellerin gölgesinde sandal safası yapan çiftlere rastgelirsiniz. Boğazda değil, New York'ta gratsiyeller gölgesinde sandal safası Amerika'da, yaz pazarlarının en enteresan tablosudur.

Gece renkli televizyon neşriyatını göstermek için bizi yeni istasyonlardan birine götürdüler. Malûma, bugün dünyada yaygın bir halde bulunan sadece siyah - beyaz televizyonudur. Amerikalılar şimdi bunu renksiz filim gibi bir şey addediyorlar ve pek yakında siyah - beyaz televizyon neşriyatının sonu geleceğini söylüyorlar. Televizyon istasyonunda bizi yüzleri ve elleri boyalı bir takım insanlar karşıladı.

Bugün Amerika'nın birini ötekine tercih edemediği iki kıymetli oyuncağı var : Televizyon ve füze... Dünyanın bu ucunda herkes bu iki oyuncakla meşgul. Hemen hemen her eve lüks değil, şöyle iyice otellerin bütün odalarına televizyon konulmuştur. Düğmesini çeviriyorsunuz noktalar, noktalar, noktalar... Sonra bir takım çizgiler... Nihayet hayaller netleşiyor. Sesi de ayar ettiniz mi?... Hakikaten mükemmel bir meşguliyet. Amerikan televizyonunun yaygın bir hale gelmesi aile hayatında da çok büyük değişiklikler yapmış. Erkeklerin çoğu artık gece dışarıya çıkmıyormuş. Çocuklar da öyle...

Kış geceleri çoluk çocukla birlikte yapılan televizyonbaşı âlemi, eski ocakbaşı, şömine karşısı âlemleri gibi bugünkü Amerikan hayatının en büyük refah ve saadet tablosudur.

Fakat öyle bir tiryakilik haline girmiş ki, aman Allah!... Meselâ berberde tıraş oluyorsunuz. Adam yüzünüze ustura çalarken bir gözüyle de karşıdaki televizyonda boks maçını seyrediyor. Heyecanlı sahnelerde — hele bir boksör üzerine bahis tutmuş ise — gırtlağınızı ha kesti, ha kesecek diye düşündürsünüz.

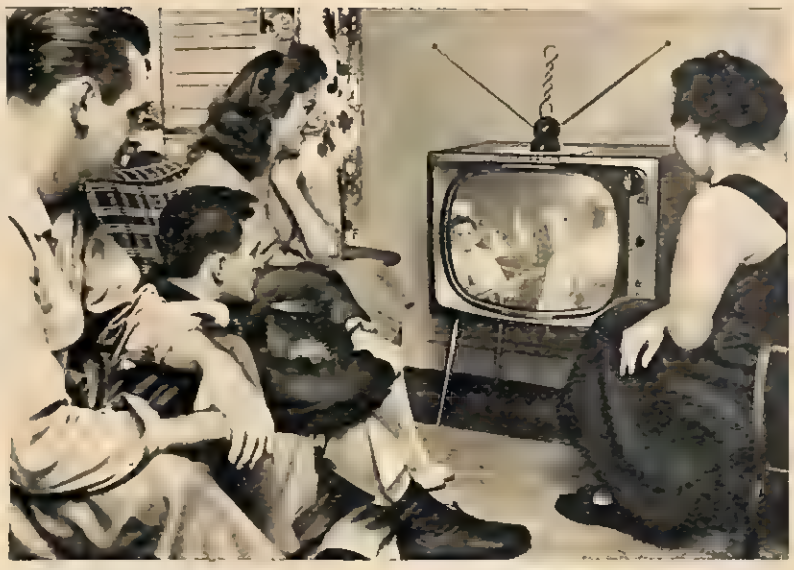

YENİ OYUNCAK — Bugün Amerika'da televizyon bir meraktan ziyade âdeta bir hastalık haline girmiştir. Bu salgın Amerikan ailesinin üzerinde tuhaf tesirler yapmış. Bir çok erkekleri evlerine daha ziyade boğlamıştır.

PAZAR ZİYAFETİ — Amerikan parklarındaki sincaplar bir bakımdan bizim Eyüpsultan'daki güvercinlere benzerler. Parka gidenlerin en büyük zevkleri beraberlerinde getirmiş oldukları fıstıklarla bu sincapları beslemektir.

FOTOĞRAF: U. PRESS

Hayat

Beyaz perdenin en beğenilen dansözü

CYD CHARISSE

Elizabeth Taylor Tekrar Perdede

M.G.M. stüdyolarında çalışmıya başladığı ilk günlerde, Liz canlılığını kaybetmiş, zayıflamış ve sararmış görünüyordu. Kısa zamanda cazibeli aktris, eski canlılığını kazanmıya muvaffak oldu...

GECE KULÜBÜNDE — Liz'in yakın dostlarından biri de Eddie Fisher - Debbie Reynolds çiftidir. Genç aktris, Mike Tood Jr. ile E. Fisher'in Las Vegas gece kulübündeki programına gitmeyi ihmal etmedi. Resimde Todd, Fisher ve Liz görülüyor.

FIRTINALAR DİNDİ — Elizabeth Taylor, «Kızgın Teneke Damdaki Kedi» adlı yeni filminde, Hollywood'un genç şöhretlerinden Paul Newman (yanda) ile beraber oynuyor. Aktris bu filimdeki rolünü tamamladığından beri Beverly Hills Oteli'nin bir dairesine çekilmiş ve kendini çocuklarına vermiştir.

Sinema Haberleri

VENEDİK'TE DÜĞÜN — Martine Carol ve Philippe Nicand Venedik'te «Venedik'te Düğün» filmini çevirdiler. Meşhur San Marco Meydanı dekorlardan birini teşkil etmektedir.

İKİ AS BİRARADA — Burt Lancaster ve Kirk Douglas münakaşaya tutuşmuşlar. Ortadaki Burt'un karısıdır. İki şöhretli aktör üç haftadır Londra'da Laurence Olivier ve Janette Scott ile yeni bir filim çeviriyorlar.

BÜYÜDÜ — Resimdeki sevimli hanımı tanıyabildiniz mi?... Bir zamanların afacan Margaret O'Brien'i, dedikodu âlemine karışmıya başladı bile. Margaret, bugünlerde Robert MacArthur (sağda) ile beraber görülüyor.

LİZ ÇALIŞIYOR — Esmer yıldız, «Kızgın Teneke Damdaki Kedi» filmindeki rolünü tamamlamış bulunuyor. Filim, Tenessee Williams'ın piyesinden adapte edilmiş ve rejisör R. Brooks idaresinde çevrilmiştir. Liz önümüzdeki aylarda «Otobüs Şoförünün Tatili» adlı yeni bir filim çevirmeğe başlıyacaktır.

YİRMİ beş gün içinde sekiz kilo zayıflamış, benzi sararmış, solmuştu. Bu haliyle, Mike Todd'un «Bebeğim Liz» dediği, delidolu, canlı Liz'e hiç benzemiyordu. Fakat, her zamankinden daha zarif, daha olgun olduğu muhakkaktı. «Teşekkür ederim» dedi. «Çok teşekkür ederim. Hepinizi candan seviyorum»... Liz, Metro Goldwyn Mayer stüdyosundaki eski dostlarına teşekkür ediyordu. Stüdyodaki soyunma odasında gördüğü kırmızı güllere ve menekşelere çok memnun olmuştu. Aylarca uzak kaldığı eski stüdyosu Metro Goldwyn Mayer'e yeniden dönmüştü. O gün, kocası Mike Todd'un ölümünden bu yana dört hafta kadar bir zaman geçmiş bulunuyordu. Bu feci kazanın tesirlerini kolay kolay üzerinden atamıyacağı tahmin edilen genç ve güzel yıldızın bu kadar kısa bir zaman içinde çalışmıya hazır olacağı hiç hatıra gelmezdi. Kontratı icabı Metro Goldwyn Mayer'de, Tenessee Williams'dan adapte edilen «Kızgın Teneke Damdaki Kedi» (Cat On A Hot Tin Roof) adlı yeni bir filim çevirecekti. Filimde Hollywood'un genç aktörlerinden Paul Newman de rol almıştır.

Rejisör Richard Brooks'un «Kızgın Teneke Damdaki Kedi» adlı filminin birkaç güne kadar tamamlanacağı bildiriliyor. Fakat Liz, iki haftadan beri bu kordeledeki rolünü bitirmiş, evine çekilmiştir. Fakat, bu arada yirmi altı yaşındaki yıldız, yirmi sekiz yaşındaki üvey oğlu Mike Tood Junior ile beraber yeni bir filmin projeleri üzerinde çalışmayı ihmal etmiyor. «Otobüs Şoförünün Tatili» (The Busman's Holiday) adlı bu kordelenin bu yaz içinde, olmazsa sonbahar başlarında çevrilmiye başlanacağı söylenmektedir. Hatırlarda olduğu üzere, Tood'un vasiyetnâmesinde «Mike Tood Filim Kumpanyası» nın, Elizabeth Taylor ve Mike Tood Jr.'a miras kalacağı belirtilmişti. Anne-oğul, «Otobüs Şoförünün Tatili»ni kendi kumpanyaları hesabına çevirecekler. Elizabeth Taylor'un da oynıyacağı bu kordelenin başrolüne tanınmış, genç bir aktörün angaje edilmesi muhtemel. New-York'lu bir artist ajanı'nın tavsiye ettiği, 30 yaşındaki Joe Flynn, bugünlerde, rejisör Pete Lyon tarafından tecrübe ediliyor. Fakat henüz Mike ve Liz, Lyon'un dahi filmin esas rejisörü olarak çalışıp çalışmıyacağını tesbit etmiş değiller. Filmin senaryosu tamamlandıktan sonra, projenin bütün safhaları katileşmiye doğru gidecek.

Elizabeth Taylor, Mike Tood ile beraber yaşadığı muazzam villâyı birkaç haftadan beri terkederek, çocukları Christopher (üç yaşında), Michael Jr. (beş yaşında) ve Liza (on aylık) ile birlikte Beverly Hills otelinin geniş bir dairesine yerleşmiş bulunuyor. Liz, bütün günlerini, otelinde çocukları ile geçirmektedir. Güzel yıldız «Kızgın Teneke Damdaki Kedi»yi tamamladığından beri kendini tamamen çocuklarına vermiş. Şimdiye kadar, yalnız iki defa, Liz'in çocuklarından ayrıldığı görüldü. Birincisinde aktris, iş ortağı ve üvey oğlu Mike Todd Jr. ile beraber, Eddie Fisher'in Las Vegas gece kulübündeki programlarının ilk gecesine gitmiş, ikincisinde de dostlarının bir ziyafetinde bulunmuştu.

Bundan önceki yaşayışına bakılacak olursa Elizabeth'in gece hayatını hemen hemen herşeyden çok sevdiği görülür. Liz, gerek Nicky Hilton, gerek Michael Wilding ile evliyken sinema şehrinin gece toplantılarından hiç eksik olmazdı. Hattâ eski kocası Michael'le kavga ettiklerini bir dedikodu muharriri «Artık Elizabeth gece kulüplerinde görülüyor. Mutlaka kocasiyle kavga etmiştir.» diye belirtmişti.

Yakın dostları, Elizabeth Taylor'un, kocasının ölümünden sonra, yirmi beş gün içinde kaybettiği sekiz kiloyu şimdi tekrar kazandığını söylüyorlar. Etrafından hiçbir zaman eksik olmıyan dostları sayesinde, cazibeli aktris, fırtınalı günleri atlatmıya muvaffak oldu. Şimdiden, Amerikalı dedikodu muharrirleri, Elizabeth'in istikbaldeki erkeğini merak etmiye başladıklarını yazmaktan kendilerini alamıyorlar.

Bir zamanlar hakikaten çok bedbaht idim : yüzümde sivilceler, kırmızılıklar ve siyah noktalar vardı ve bunun, kocamın üzerinde bıraktığı kötü tesirin farkında idim ; Onun aşkını kaybetmekten korkuyordum. Şimdi ise, her şey değişti : cildim tamamen berrak, temiz ve kadife gibi yumuşak oldu. Şimdi bana hayran olan kocam beni eskisine nazaran daha güzel bulduğunu tekrarlayıp duruyor. Artık, o bana düşkündür.

Sırrım ? Tokalon usulünü tatbik eden milyonlarca kadının sırrıdır; gayet basit bir usul : akşam yatmadan evvel besleyici Biocel'li Tokalon Kremini tatbik edersiniz; siz uyurken o tesirini icra eder ve cildinize tabiî elâstikiyetini tekrar bahşeder (küçük kırışıklıkları yok eder veya teşekkülünü önler).

Sabahleyin gündüz Tokalon Kremi cildinizi temizler, berrak, temiz ve kadife gibi yumuşak yapar.

Bu iki Kremi muntazaman kullandığınız takdirde en masraflı güzellik tedavileri ile elde edilen neticeye ulaşacaksınız.

3 3 3 30

TÜRK TİCARET BANKASI

şube ve ajanslarında bir

İKRÂMİYELİ GRUP MEVDUATI

hesabı açtırırsanız...

3 yıl vadeli

3 BİN LİRA

size % 3 faiz ve

30 BİN LİRA

İŞ SERMAYESİ

kazanma şansı sağlar

Yatırılan para		250	500	1.000	2.000	3.000
1.5 sene vadeli	1 kişiye	750	1.500	3,000	—	—
	Ayrıca her gruptan 24 kişiye muhtelif para ikramiyeleri					
3 sene vadeli	1 kişiye	750	1.500	3.000	6.000	9 000
	1 kişiye aylık gelir	30	60	120	240	360
	veya iş sermayesi	2.500	5.000	10.000	20.000	30.000
	Ayrıca her gruptan 49 kişiye muhtelif para ikramiyeleri					

Tamamlayıcı malûmat için şube ve ajanslarımız emrinizdedir.

TÜRK TİCARET BANKASI

DÜŞMAN

ÇEVİREN : ADNAN ERİM

Başkumandan Hamilton şöyle diyor : «Kitchener'e bir telgraf gönderdim. Günlerin birbirini nasıl süratle kovaladığını, bugünlerin hiçbirinin hareketsiz değil, fakat ne yazık ki muvaffakıyetsiz bir şekilde geçip gittiğini bildirdim. Kendisi gibi bizim de biran evvel ilerlemek için yanıp tutuştuğumuzu, lâkin bu işin imkân dahilinde olmadığını izah ettim.»

BIR zamanlar Kitchener, yeni ordusunu benim veya Rundle'ın komutası altında Sırbistan'a (Yugoslavya'ya) göndermiye niyetlenmiş, fakat Sırbistan'da tifo hastalığının yaygın bir halde olduğunu duyunca bu işten vazgeçmişti. Ben de oraya gitmeyi arzu ediyordum. Lâkin arazi vaziyetini gözden geçirip ikmal meselelerini düşününce bu harekâta taraftar olmaktan sarfınazar etmiştim.

Selânik şehri, bütün tarih boyunca cereyan etmiş olan seferler esnasında, askerî değil de daha ziyade bahrî bir ehemmiyete malik bir yerdir. Bunun muhakkak ki bir sebebi vardır ! Bu sebep Selânik'in coğrafî vaziyetidir. Baştanbaşa dağlık, arızalı ve muntazam yollardan mahrum bir bölgede kara birlikleri muvaffakıyetli harekâtta bulunamazlar. Büyük bir ordu, Tuna boylarında ikmalsizlik yüzünden aç ve cephanesiz kalır. Küçük bir ordu ise, düşman tarafından perişan edilir. Onun için Bulgaristan ve Romanyanın, ikmal işlerine yardım etmesi lâzımdır. Eğer bunlar müttefik devletler değillerse, o zaman İstanbul'u zaptetmek icabeder. Şayet Sırbistan emniyette bulundurulmak isteniyorsa bundan başka çare yoktur. Selânik ancak bir deniz üssü olarak kullanılmıya elverişlidir.

Bütün bu düşüncelerimi Albay Napier'e aynen söyledim. O Selânik'i Çanakkale gibi ehemmiyetli bir yer zannediyordu. Halbuki hiç te böyle değil ! General Gousaud da benim fikrimdeydi. Harbiye Dairesinin onun fikrini almasını ne kadar isterdim ! Biz hiç bir zaman Selânik vasıtasiyle müttefikimiz Rusya'ya cephane yardımında bulunamayız. O da bize aynı yolla hiç bir şekilde yiyecek gönderemez ! Selânik bir askerî üs olmaktan çok uzaktır !...

Şu sıralarda makinelitüfeklerimiz de azalmış bulunuyor. Bir miktar tüfek göndereceklerini bildirmişlerdi. Şimdiye kadar birşey gelmiş değildir. Bu ak-

ÇANAKKALE'NİN KAHRAMANLAR

Okuyucularımızdan Abdülkadir Gürel'in göndermiş olduğu Çanakkale destanlarına ait bir menkıbeyi aşağıda neşrediyoruz.

EDREMİTLİ HÜSEYİN

EDREMİT'ten Çanakkale muharebelerine iştirak eden gençlerin ancak yüzde beşi geri döndü. Hepsi bu mukaddes vatan uğruna kanlarını, canlarını verdiler. Onların akıttıkları bu tertemiz kanlar bahasına Gelibolu toprakları eceline susayan düşmana mezar oldu.

Edremit'e geri dönen kahraman gazilerden biri de Edremit'in Kavurmacılar köyünden 1312 doğumlu Hüseyin idi.

Hüseyin, emsaliyle beraber acemi talim devresinden sonra doğru Çanakkale cephesine gönderildi. Mensup olduğu birlik derhal ön hatlara yerleştirildi ve hemen o gece düşmana taarruz emrini aldı.

Hüseyinin içinde tarif edilmez bir heyecan vardı. Hayatında ilk defa savaşa iştirak edecek ve düşmanla dövüşecekti.

Sabaha karşı Türk taarruzu başladı. Hüseyin, aslanlar gibi en öne atıldı ve biraz sonra üç yerinden süngü yarası aldı. Lâkin bu yaralı haliyle dövüşe devam etti, 30 dan fazla İngilizi devirdi. O sırada az ilerisinde bir şarapnel patladı. Bu şarapnelden çıkan bir misket parçası Hüseyinin karnına saplanarak nihayet bu kahramanı yere düşürdü.

Boğuşma korkunç bir velvele ile devam ediyordu. Allah Allah sesleri düşmanı şaşkına döndürüyordu. Nihayet yavaş yavaş şafak söktü. Gelibolu sırtlarında yeni bir gün doğdu.

Şimdi her tarafa bir sessizlik çökmüş. Türk ve düşman askerleri siperlerine çekilmişlerdi. Ortada kalanlar yalnız ölüler ve ağır yaralılardı. İşte Hüseyin de bu ölü ve ağır yaralılar arasında kalmıştı...

Siperlerine giren askerlerimiz onun acı ile kıvrandığını gördüler. Arkadaşlarından biri, kalın ve tok sesiyle seslendi :

— Hüseyin kıpırdama! Yaranı deşme ! Seni almıya geliyorum !...

Sonra, ölüm tehlikesini hiçe sayarak

ÜMİTSİZ

CEPHEYE GİDEN TÜRK TOPÇULARI — Çanakkale muharebeleri boyunca fedakâr Türk topçusu vazifesini feragatla başardı. Cephane kıtlığına rağmen susmadı. İcabında kısa atışlar yaptı, fakat büyük isabetler kaydederek düşmanı yıldırdı. Yukarıdaki fotoğrafta cepheye sevkedilen bir Türk topçu birliği görülmektedir.

şam haber aldık ki, Mısır'daki karargâh emrine, tabur başına ikişer adet makinelitüfek göndermişler. Bunun üzerine Harbiye Dairesi'ne derhal şu telgrafı çektim :

«Makinelitüfeğe acele ihtiyacımız vardır. Mısır'daki Genel Karargâh'a, kendilerine yeni gönderilmiş olan makinelitüfekleri derhal bize sevketmesi için yetki vermenizi rica ederim.»

22 eylül 1915 : Sabah saat 6.45 te General Scatters ve Cheape, Suvla'ya döndüler. Dün gece bende misafir kalmışlardı. Onlar gittikten biraz sonra, 7.50 ile 8 arası, üç uçak karargâhımız üzerine gelerek on beş, yirmi tane bomba savurdu. Hasarımız fazla değil.

Akşam üzeri kuriye Heseltine geldi. Yemeği beraber yedik. Getirdiği haberler iyi değil. Bulgaristan umumi seferberlik ilân etmiş. Bunu tabiî, müttefikinin hatırı için ve ona yardım maksadiyle yapmıyor !...

Şimdi aklıma şu hâdise geldi : 1909 senesinde bir münasebetle Kıral Ferdinand ile konuşuyordum. Ferdinand bana, Bizans İmparatoru kıyafetiyle çekilmiş bir resmini işaret ederek şöyle demişti : «Boğaziçine vardığınız zaman beni hatırlayınız !...»

İşte biz de yedi aydan beri Boğaziçi'ne giden yolun üzerindeyiz. Türkleri daracık bir yarımada üzerinde sıkıştırdık. Kuvvetli donanmamızın topları himayesinde rahat rahat savaşıyoruz ve Bulgarlar da müttefikleri Türkiye'ye bir tek tüfek yardımı dahi yapamıyorlar !... Donanmamız Ege'ye hâkim oldukça parmaklarımız her zaman için Bulgarların yakasında demektir !

Ya bu donanma bir defa da Marmara'ya kayıverirse !... Sadece üç geminin girmesi kâfi. Düşünün bir kere... Türklerin deniz yoluyla nakliye ve ikmaline büyük bir darbe vurulmuş olmaz mı !... İstanbul'dan Gelibolu'ya ve Anadolu yakasından Gelibolu'ya denizden nakliyat tamamen ortadan kalkar. İstanbul'dan Trakya'ya giden, Anadolu'dan İstanbul'a gelen demiryolları birkaç saat içinde tahrip olunur. Asker sevkiyatı olduğu gibi durur. Hattâ İstanbul şehrinin ahalisi Anadolu tarafına göç etmiye bile başlar...

Fakat bütün bunlar, Marmara'ya birkaç gemimiz girdiği takdirde olabilir...

23 eylül 1915 : Fırtınalı bir hava... O kadar fırtınalı ki «Imogene» harb gemisi güçlükle denize açıldı. Kitchener'e bir telgraf gönderdim. Günlerin birbirini nasıl süratle kovaladığını, bu günlerin hiçbirinin hareketsiz değil, fakat muvaffakıyetsiz bir şekilde geçip gittiğini bildirdim. Kendisi gibi, bizim de bir an evvel ilerlemek için yanıp tutuştuğumuzu, lâkin bu işin imkânsız olduğunu izah ettim.

Nasıl ilerliyebiliriz ki, taarruz edecek miktarda askerimiz kalmadı. Cephanemiz azaldı. Topumuz, tüfeğimiz eksildi... Bu vaziyette güçlükle müdafaa muharebeleri yapabiliyoruz. Türkler arada sırada gösteriş hücumlariyle bütün cephe boyunu yokluyorlar...

Tekrar taarruz teşebbüsünü ele alabilmemiz için bol miktarda takviye ve cephane gelmesi lâzım. Bu cephane ile günlerce arka arkaya, saatlerce süren topçu bombardımanları yapmalıyız. Ancak bundan sonra hücuma geçmeyi düşünebiliriz...

24 eylül 1915 : Makinelitüfekler hakkında çekmiş olduğum telgrafa Kitchener'den cevap geldi. Tıpkı tahmin etmiş olduğum gibi, şöyle diyor :

21 eylül tarih ve M.F. 655 numaralı telgrafınıza cevaptır : Bahsettiğiniz makinelitüfeklerin şimdilik Mısır'daki kuvvetler emrinde kalması icabetmektedir. Bu husus hakkında lâzımgelen talimat Maxwell'e gönderilmiştir. Suvla'dan çekilme teklifiniz tetkik edilerek uygun görülmüştür. Hâdiseler icabettirdiği takdirde, sözü geçen bölgeyi terkedebilirsiniz.»

Ben de derhal şu cevabı gönderdim : «Şimdilik bizi Suvla'dan çekilmeye icbar eden bir sebep mevcut değildir. Bilâkis bulunduğumuz hatlarda kuvvetle tutunabiliriz. Çünkü yorulan kıtalarımız geriye alınarak dinlendirilmiş, yeni birliklerimiz onların yerine sürülmüştür. Mevzii taarruzlar için hazırlık yapmaktayız. Türklerde de ehemmiyetli taarruz hareketleri görülmüyor. Böyle bir zamanda Suvla'yı tahliye etmek Türklerin mâneviyatını yükseltecek, ayrıca belki de Kafkas cephesi için Çanakkale'den kuvvet çekmelerine sebebiyet verecektir. Halihazırda, yapılacak en iyi iş, bulunduğumuz mevzileri muhafaza etmektir. Bu arada zayiatımızdan da bahsetmek isterim. 21 eylül tarihinde piyade birliklerimizdeki kayıplarımız şöyledir : 29 uncu Tümenden 2645 kişi; yeni ordunun üç tümeninden 17.166 kişi; dört anavatan tümeninden 23,986 kişi; yeni teşkil edilmiş olan diğer üç birlikten de 11.652; 37.869 ve 44.824 kişi olmak üzere ceman kaybımız 138.142 insandır. Bunlara Bahriye Tümeni'nin kayıpları dahil değildir. Onu da dahil edecek olursak zayiatımızın yüz elli bin civarında olduğu şüphesizdir.»

Peter Pollen ve Amiralle beraber öğle yemeği yedik. Yemekten sonra oturup uzun müddet konuştuk. Ona, vaktiyle Kıral Ferdinand'la vaki olan konuşmamdan bahsettim. Böylece akşamı ettik.

Bugünlerde cephelerde kayda değer çarpışmalar cereyan etmiyor. Iki tarafta da sükûnet devam ediyor. Arada sırada, toplar ağızlarını açıp etrafa ateş yağdırıyorlar. Yarım saat sonra yine sükûnet avdet ediyor. Türkler tek tük mevzii gece hücumları yapıyorlar. Lâkin hiçbir yerde toprak kazanmadan siperlerine dönüyorlar. Bazan lâğım muharebeleri cereyan ediyor. Türkler toprak altından yollar kazarak siperlerimizin altına düşüyorlar. Biz de onlara aynı şeyi yapıyoruz. Sonra bombalar patlıyor, siperler, içindekilerle beraber havaya uçuyor, kollar, bacaklar sağa sola dağılıyor.

Şimdilik hâdiseler bundan ibaret...

25 eylül 1915 : Bu sabah «Arno» harb gemisiyle Anzac sahiline geçtim. Sahilde beni General Birdwood karşıladı. Ikimiz beraber Avustralya mevzilerinin sol kanadını dolaştık. Oradan Yeni Zelânda birliklerinin siperlerine uğradık. Bizi General Godley karşıladı. Üçümüz beraber General Inglefield'ın bulunduğu sipere gittik.

Gelecek Hafta :

Selânik'e doğru hareket hazırlıkları.

VE MENKIBELERİ

sürüne sürüne Hüseyin'in yanına gitti. Düşmanın makinelitüfek ateşi altında arkadaşını, çeke çeke siperine getirdi.

Sargı yerinde Hüseyinin yaraları acele sarıldı. Sonra İstanbul'da Gülhane Hastanesine gönderildi.

Yaralı kahraman, bu hastanede sekiz ay tedavi görüp iyileşti. Taburcu edilir edilmez Romanya cephesine gönderildi.

Fedakâr Hüseyin Romanya cephesinde de üç yerinden ağır yara alarak tekrar İstanbul'daki Gülhane Hastanesine gönderildi. Yine tedavi görüp iyileşince bu sefer de Kafkas muharebe meydanlarına gönderildi. Orada da kıyasıya dövüştü ve sayısı belirsiz kılıç yaraları aldı.

Bütün muharebeler bitip Hüseyin köyüne döndüğü zaman, vatanına siper ettiği mübarek vücudu yaralarla delik deşik olmuştu...

Küçücük, mütevazi yuvasına geldi. Fakir hayatına yeniden başladı. Eşi dostu ona, hükümete müracaat edip maaş bağlatmasını tavsiye ettiler. O, hafif bir tebessümle onlara :

— Ben henüz çalışarak ekmeğimi kazanacak durumdayım. Milletime yük olmak istemem ! cevabını vermişti. .

TÜRK TAKVİYE BİRLİKLERİ — İstanbul'dan, Anadolu'dan, Trakya'dan takviye kıtaları durmadan Çanakkale'ye akıyordu. En güzide askerlerimiz Gelibolu topraklarında vatan için canlarını verdiler. Yukarıdaki tarihî fotoğraf, bütün gün süren bir yürüyüşten sonra istirahate geçen Türk takviye birliklerini gösteriyor.

MAKİNELİTÜFEK YUVASI — Düşmanın silâh ve cephanesi bizimkinden boldu. Birçok mevzilerde, Mehmetçiğin tüfeğine karşı makinelitüfekleri vardı.

RUJ

Louis Philippe
PARIS

mo

PENSLİ — Aslında son derece sade olan bu modele bütün güzelliği omuzlardan başlayıp belden bir karış kadar aşağıya inen geniş serbest pensler vermektedir. Düz iplik kesilmiş olan bu ipek satenden yapılmış öğleden sonra elbisesinde yaka ve kol yok, kendi kumaşından belinde enlice bir kemer vardır.

GENÇ KIZ — Genç kızlara tavsiye edeceğimiz bir model. İpek üzerine frapan renkte çiçekler emprime edilmiş olan bu elbisenin omuzları çift askılı, büzgülü eteği alttan ve tam ortadan bantlıdır.

SİMLİ — Beyaz saten üzerine sarı simden güller emprime edilmiş olan şık bir kokteyl kıyafeti. Sırttaki iri pensler arkayı bollaştırarak son derece zenginleştirmektedir.

da

AVİZE — Frez rengi ipek kadifeden yapılmış olan bu kısa tuvalet haşmetli duruşu ile adeta bir avizeyi andırmaktadır. Beden dar ve omuzdan askılı, etek gergin kabarık ve yanlardan ön ortasına doğru hafif drapedir.

ÖĞLEDEN SONRA — Pembe satenden yapılmış orijinal bir gündüz kıyafeti. Yaz ayları için son derece pratik olan bu omuzdan askılı düz modelin bütün hususiyeti eteğindedir. Dizin 4 parmak yukarısından muntazam bir şekilde büzülmüş olan bu kısım ve üzerindeki bir sıra yapma gül elbiseyi çok şıklaştırmaktadır. Avrupada ve bilhassa Londra'da çok revaçta olan bu modeli kendiniz de yapabilirsiniz.

1958-59 SONBAHAR VE KIŞ MODASINDA YENİLİKLER

1958-59 sonbahar ve kış modasına dair ilk haberler: Çuval biçimi elbiselere elveda. Etekler kısalırken, Dior'un halefi Yves Saint-Laurent onları daha da uzatmak yolunda...

Geçenlerde Paris'in tanınmış modaevleri yeni koleksiyonlarını basın mensupları ve müşterilerine gösterdiler. Bu yıl göze çarpan başlıca özellik, geçen mevsimin modası, çuval elbiselerin hemen hemen ortadan kalkmış olmasıdır. Yeni moda, kadının vücut hatlarını, belinin inceliği ve göğsünün yüksekliğini belirtecek şekildedir. Beller, ekseriyetle birkaç defa dolanan geniş kemerlerle sıkılmıştır. Moda yaratıcılarının çoğu geçen yüzyılın başında, Napoléon Fransa'sına hâkim olan Consulat, Empire, Restauration modasından ilham almış görünüyorlar.

BELLER — Bilhassa öğleden sonra ve gece elbiselerinde normal yerinden biraz daha yukarıdan, hattâ bazılarında göğsün altından başlamaktadır.

ETEK BOYLARI — Kreasyonların çoğunda geçen seneki etek boyu muhafaza edilmiştir. Bazılarında ise kısalmış olmakla beraber DIOR'un halefi Yves Saint-Laurent etekleri yere 36 santime kadar yaklaştırmıştır.

TAYYÖRLER — Ceketlerin umumiyetle kısa kalmalarına rağmen DIOR onları daha da kısaltarak belde bitecek hale getirmiş. BALMAIN buna mukabil gayet uzun ceketli, kısa redingot biçimi olanlarını lânse ediyor. Bu yıl tayyörlere en çok önem veren CHANEL'dir. Bukle jarse, gevşek tüvit, hattâ pahalı lâmelerden yapılmış kreasyonlarına bal, çağla yeşili, koyu şarap ve koyu pembe renkler hâkimdir. Umumiyetle yüksek ve geniş olan yakalar soğuk havalarda boynu ve kulakları koruyabilecek şekilde kaldırılabilecek biçimdedir. Ayrıca kürklü olanları da vardır. Tayyörlerin hepsi de ince jarse blûzlarla giyilecektir.

PALTOLAR — Yakalar geniş, omuzlar geniş ve yuvarlak. BALMAIN spor paltoların yakalarını lynx cinsi kürklerle süslerken, CARVEN beyaz yünlüden yaptığı bir paltonun yakasına yeşil astragan koyarak ayrı bir hususiyet vermektedir.

ÖĞLEDEN SONRA ELBİSESİ — İlk bakışta sade gözükmekle beraber, ince nervür, pili veya drapelerle süslenmiştir. Bu kış lâcivert renk modadır. BALMAIN'in lâcivert ipek jarseden drape bir elbisesi çok beğenilmiştir. DIOR'unkiler daha ziyade boydan boya düğmelenen robmanto biçimindedir. CHANEL siyah veya pastel renklere rağbet ediyor

GECE ELBİSELERİ — 1958-1959 kış modasının büyük yeniliği, uzun kollu gece elbiseleridir. Geniş etekli kısa elbiselerin yanında, Napoléon devri biçimi beli göğsün altından başlıyan uzun elbiseler de çok görülecektir. 19. yüzyılın zarif Empire stilini yeniden canlandırmak yolunda olan 1958-59 kış modasının çuval biçimi elbiseleri tarihe maletmesi birçok hanımları sevindirecektir. Ama, eteklerin kısalmasından hoşlanacakların az olacağını sanıyoruz.

Ch. Dior'un halefi Yves Sant - Laurent'ı, etekleri uzattığı için tebrik eden hanımlar.

Haftaya Mevsimin İlk Modellerini Vereceğiz.

PE-RE-JA
Kreasyonlarında
Parfüm
Losyon
ve
Kolonyaların
En güzel
Ve en nefislerini
Bulabilirsiniz,

PE-RE-JA
GÜVENEBİLECEĞİNİZ YEGANE MARKA

Kibar erkekler için asil bir losyon...

Muhitinde alâka celbeden "havalı„ erkekler giyimlerine, hal ve tavırlarına hususi ihtimam gösteren kimselerdir... İşte Aqua Velva bu gibi titiz ve asil tavırlı erkeklerin kullandıkları dünyanın en muteber traş losyonudur.

Aqua Velva

SUSI WONG

10

YAZAN: RICHARD MASON

ÇEVİREN: SADUN ALTUNA

SIRILSIKLAM olmuş saçlarını okşıyarak :

— Seni hemen Nam Kok'a götüreceğim sevgilim... dedim. Çünkü dinlenmem lâzım.

— Hayır olmaz, buradan bir yere ayrılamam...

— Burada durman mânasız Susi.

— Çocuğumu yüz üstü bırakıp gidemem...

— Şu anda yapabileceğin hiçbir şey yok. İnat etme de gidelim...

— Çocuğumun âkıbetini öğrenmeden beni hiçbir kuvvet buradan götüremez...

Ne söylesem boştu. Hemen orada duran bir polis memuruna yaklaşarak sordum :

— Yaklaşmamıza izin var mı ?

Adam kesin bir ifade ile cevap verdi.

— Hayır yasaktır...

Ama İngiliz olduğumu anlar anlamaz ilâve etti :

— Özür dilerim Sir. Buyurun geçin, yalnız dikkatli olun...

Susi ile birlikte facia mahalline girdik. Yürürken ayağı bir kalas parçasına takıldı ve boylu boyunca yere uzandı. Ayağa kaldırdığım zaman yanaklarından ince bir çizgi halinde kan akıyordu. Diz kapakları ve bilekleri sıyrılmış, çamurlu elbisesi yırtılmıştı.

Kurtarma işine Çinli ve İngiliz polisleri nezaret ediyor, hamallar hasır sepetler içinde moloz ları taşıyarak bir kenara yığıyorlardı. Biraz ötede bir polis memuru, yıkıntı altında kalmış bir adamı kurtarmağa uğraşıyordu. Kaza kurbanını yarı bele kadar çıkardıktan sonra kalbine kulağını dayadı :

— Canı henüz çıkmamış, ama şu Allahın belâsı kalas olmasa... Adamı bir türlü çıkaramıyorum...

Yanına ikinci bir memur geldi. Göğsündeki işaretten komiser olduğu anlaşılıyordu.

— Çabuk testereyi getirsinler... diye gürledi.

Sıska bir Çinli elinde testere bizim tarafa doğru koşarken, komisere yaklaşarak sordum :

— Özür dilerim Şef. Çocuk kurtardınız mı hiç...

Başını bile çevirmeden cevap verdi :

— Şu ana kadar altı tane...

— Görmek kabil mi ?

Eliyle işaret ederek :

— Şuradaki çadır bezinin altında... dedi.

Gösterdiği tarafa gittik. O esnada bir sıhhi imdat arabasına boğuk inlitler içinde kıvranan genç bir adam yerleştiriliyordu. Biçarenin yüzü bir ölününkünden farksızdı.

Yaya kaldırıma boylu boyunca serilmiş bezlerin üzerinde küçük cesetler yatıyordu. Üstleri gene çadır bezleriyle örtülmüştü. Sokak, devamlı yağan yağmur altında bir çamur deryası haline gelmişti. Bezin ucunu kaldırınca, üzerine biriken sular ayaklarımıza döküldü.

Cesetlerin dördü tanınmıyacak hale gelmişti. Çocukların en küçüğü çırılçıplaktı. Altı aylık ya var, ya yoktu. İkisi Susi'nin çocuğu kadardı, biri de kızdı.

Susi, içlerinden bir tanesinin üstüne eğilerek, önce minicik ellerini tetkik etti, avuçlarına, ayaklarına baktı. Hâlâ ağlamıyordu.

O esnada elinde cep feneri olan bir polisle, perişan bir Çinli kadın geldi. Polis, Susi'nin tetkik ettiği küçük cesedi lâmbasiyle aydınlattı. Fakat aradığı bu değildi.

Gecenin karanlığı içinde korkunç bir kahkaha duyuldu. Bu, yanımıza gelen Çinli kadının sesi idi. Kadın çıldırmıştı. Bir yandan cesetlere bakıyor, öbür yandan var kuvvetiyle gülüyordu. Sırtımdan soğuk terler boşandığını hissettim. Susi oralı olmadı.

Polis memuruna :

— Bunlardan başka çocuk var mı ?... diye sordum.

— Biraz önce bir kızı hastaneye kaldırdılar. Pek ümit yokmuş galiba...

Çıldıran kadının koluna girerek ileride duran polis arabasına götürdü. Az sonra gene yanımıza gelerek:

— Bu zavallının da işi tamam... dedi. Anası - babası, iki de çocuğu şu enkazın altında yatıyorlar... Bu sabah Kowloon'da da buna benzer bir facia oldu. Ev değil ki bunlar, moloz yığını. Senelerdir yıkılıp yerine yenileri yapılacaktı. Önce harb geldi, sonra da mülteci akını, herşey böylece yüzüstü kaldı.

Adam bizi selâmladıktan sonra arkadaşlarının yanına gitti.

Cesetleri örttükten sonra, Susi'yi vaka yerinden uzaklaştırmak istedim, ama boşuna idi. Mıhlanmış gibi duruyor, bir türlü gitmek istemiyordu. Ne bahasına olursa olsun çocuğunu ölü veya diri görecekti.

Birden aklıma birşey geldi :

— Susi... dedim. Birikmiş paraların ne oldu ? Hani onları bir kutuda sakladığını söylemiştin.

— Evet, hepsi gitti...

— Ne kadardı ?...

— Ne kadar olursa olsun, umurumda değil...

— Polise tembih edelim de, kutuyu bulursa saklasın.

— Hamallardan biri cebine indirmiştir bile.

— Rodney'den aldığın bütün para içinde olmalı... Kaç para idi ?

— Beş bin dolâr...

— Kutuyu bulmamız şart...

— Bu paralar çocuğum içindi, o öldükten sonra, herşey bana vız gelir.

Konuşmamızı yarıda bırakarak enkaz altından çıkan eşyanın yığıldığı köşeye gittim. Burada yamru yumru olmuş tencereler, çocuk oyuncakları, hasır terlikler, sahifeleri dökülmüş kitaplar, eski bir çalar saat ve zedelenmiş bir beşik vardı. Yalnız Susi'nin kutusu yoktu.

■

Şafak sökerken polis arabalarından birinin hoparlörü üç ayrı Çin lehçesi ve İngilizce olarak arama ameliyesinin sona erdiğini bildirdi. Bu duruma göre, enkaz altından ar-

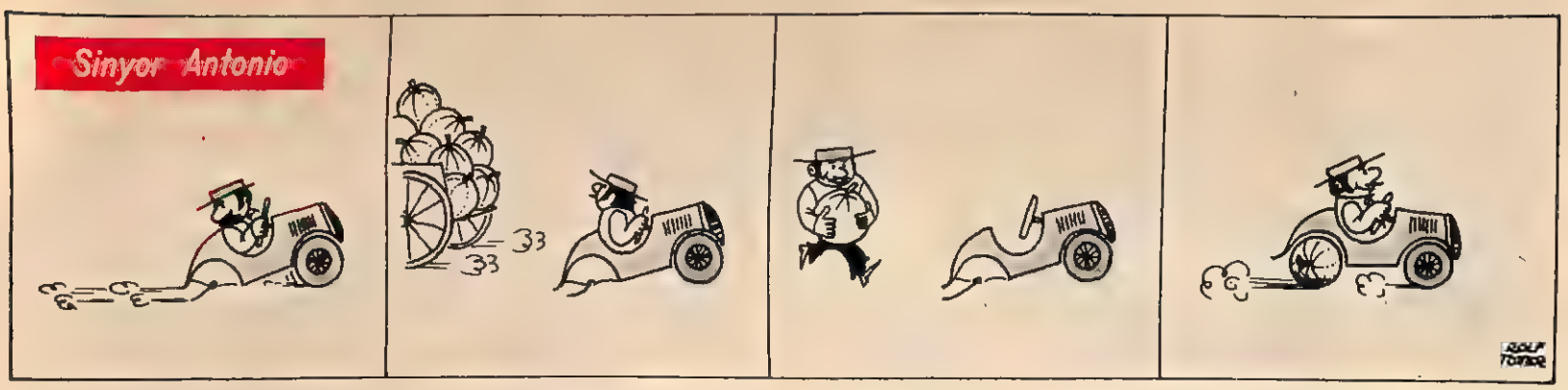

tık canlı insan çıkmıyacak demekti.

Yağmur dinmişti. Susi, hâlâ dimdik olduğu yerde duruyordu. Birden siyah bir cenaze arabasına yerleştirilen bir ölüye gözleri takıldı :

— Bak Robert... diye haykırdı. Çocuğumun dadısı...

Arkasından beze sarılmış küçücük bir ceset daha taşıdılar. Susi derhal adamların üzerine atılarak cansız mahlûku ellerinden kaptı. Bezi araladı. Bu, çocuğu idi.

Susi, hayatından çok sevdiği oğlunun küçücük cesedini sokağın kenarına yatırarak üzerine çömeldi. Sol kolunu kaldırarak yanağına değdirdi, sonra uzun uzun öptü. Eli öbürüne uzandı, ama o yerinde değildi. Sağ kolu kopmuştu.

Kadının yüzündeki ifade dehşet verici idi. Bütün vücudunu korkunç bir titreme almıştı. Elimi omuzuna koyarak :

— Susi, yalvarırım gidelim artık buradan... dedim.

Bana baktı, sonra başını gene çocuğunun ölüsüne çevirerek ağır ağır ayağa kalktı :

— Evet Robert, çocuğumu nihayet görebildim. Artık gidebiliriz...

Aklına âni birşey gelmiş gibi ellerine baktı. Çantasını kargaşalık esnasında kaybetmişti. Bana dönerek :

— On dolâr verir misiniz lûtfen... dedi.

— Tabii Susi, hem senin şimdi biraz paraya ihtiyacın olacak. İstersen...

— Hayır, hayır, on dolâr yeter. Çocuğum için birşey almak istiyorum da... Oğlum ölmedi, anladınız mı, ölmedi. Bu onun sadece cesedidir. Kendisi şu anda başka bir dünyaya gitmiş bulunuyor. Ona hediyeler...

Sesi kısıldı. Ne demek istediğini anlamıştım. Çinlilerin atalardan kalma bir inançları vardı. Ölülerin ruhlarına hediye etmek üzere kâğıttan oyuncaklar alırlar, bunları yakarak, küllerini savururlardı. Bir zamanlar Susi'nin evinin durduğu yerde de bu oyuncaklardan satan bir dükkân vardı.

Vakit erken olduğu için mağazaların çoğu daha açmamıştı. Yalnız bir tanesinin içinden sokağa doğru donuk bir ışık sızıyordu. Tozu aylarca alınmamış camdan içeri baktım. Satıcı, bir yağ kandili ile aydınlatılmış perişan dükkânın tezgâhına uzanmış mışıl mışıl uyuyordu.

Adamı uyandırıncıya kadar kapıya vurduk. Neden sonra doğruldu, başını kaşıdı, nalınlarını giyerek kapıya geldi ve bizi içeri aldı.

Henüz uyku sersemliği içinde bulunan adama derdimizi anlattık. Bize bir sürü kâğıttan yapılmış modeller çıkardı. Susi bunların içinden bir köprü, üç elbise, bir ev, bir de yelkenli gemi seçti. Hepsi için bana ayrı ayrı izahat veriyordu. Köprü, çocuğu yeni dünyasına daha rahat götürmesi içindi. Cicili bicili elbiseleri bayram günlerinde giyecek, evde de oturacaktı. Yelkenli ise, kiraya vermek suretiyle para kazanması içindi.

Susi adama Çince birşeyler sordu. Adam yok mânasına başını salladı. Tekrar konuştu. Bunun üzerine satıcı bir karalama defterinin yapraklarını koparark üzerlerine kırmızı kâğıtlar yapıştırdı.

Alaca karanlıkta sokağın sessizliği, karşımda durarak bilmediğim acayip şeyler yapan Çinli satıcı, Susi ile tek lâfını bile anlamadığım konuşmaları... Bütün bunlar benim için ne kadar garip, ne kadar yabancı şeylerdi...

— Ne yapıyor bu adam Susi?... dedim.

— Kitaplar. Çocuğum için kitaplar yapıyor. O büyüyünce okumuş bir adam olacak, benim gibi bir zavallı değil...

İnancı o kadar büyüktü ki, sükût ederek başımı önüme eğdim.

Elimizde paket tekrar sokağa çıkınca :

— Şimdi biraz istirahat etmen lâzım... dedim.

— Gidip otellerden birinde bir oda tutayım...

— Nam Kok'tan başka bir yere gitmeyi aklından çıkar...

— Her şeye rağmen beni hâlâ istiyor musunuz?...

Koluna girerek sıkıca tuttum...

Otele gelince ilk işim Tong'u uyandırmak oldu. Bu sevimli uşak az sonra bize ısıtılmış havlularla buram buram demli çay getirdi. Susi, pijamalarımdan birini giydi, yatağın üstüne oturarak, çaydanlıkta avuçlarını ısıttı. Sırılsıklam entarisi ile ipekli iç çamaşırları da bu arada pencerede kuruyordu. Çamura bulanmış çorapları ile yumuşamış ayakkabıları da bir köşede atılmış duruyordu. Dün geceki faciadan sonra bütün varlığı işte bunlardan ibaretti.

Çayını bitirdikten sonra ayaklarına on numara büyük gelen terliklerimin içinde seke seke masaya doğru giderek içinde kâğıttan oyuncakların bulunduğu paketi aldı ve benden kibrit istedi. Çakmağımı uzattım balkon kapısını açarken :

— Müsaadenizle kapıyı kapıyacağım... dedi, duman belki de sizi rahatsız edebilir.

İçimden, rahatsız etmek şöyle dursun, senin bana dönmüş olman, benim için en büyük saadettir, demek geldi, ama söyliyemedim. Hissi lâfların sırası değildi.

Balkon penceresinden hareketlerini takibetmeğe başladım. Yere çömeldi, oyuncakları iki dizi halinde önüne sıraladı, sonra gene yerlerini değiştirdi. Bu gülünç kâğıt parçalarının oğlunu saadete ulaştıracağına inanıyordu...

Bu iş de bitince kâğıtları ateşledi. En son alevcik sönünceye kadar hareketsiz bekledi. Ayağa kalktığı zaman onda görmeğe alışık olmadığım o donukluk kaybolmuştu.

İçeri girdi, tebessüm etmeğe çalıştı, fakat bir anda hıçkırıklar içinde boğuldu. Bileklerinden tutarak yatağa yatırdım. Örtüyü başına kadar çekti. Boğuk inlitiler halinde ağlamasını duyuyordum.

■

Susi bundan sonra hep bende kaldı. Büyük ıstırabına rağmen son derece mesuttuk. Hayli karanlık günlerden sonra eski saadetimiz tekrar avdet etmişti. Ben her zamankinden büyük bir hevesle resim yapıyor, Susi de söküklerimi dikiyor, yahut resimli mecmuaları karıştırıyordu.

Bazan derin düşüncelere dalar, sonra hiç beklenmedik anda bana acayip sualler sorardı. Bir sabah gökten düşercesine söyle dedi :

— Ne dersin Robert, Allah evli olmayışımıza kızar mı?... Bence, çiçekler ve böcekler de evli olmadıklarına göre iki insanın birbiriyle anlaşması kâfidir...

Susi, şimdi Nam Kok'taki kızların nazarında taçsız bir kıraliçe gibi idi. Böyle bir aşk onlar için en kutsal şeydi. Evli bir çift muamelesi görüyorduk. Odamız, nezaket ziyaretlerine sahne oluyor, sık sık hediyeler alıyorduk. Susi, başkalarına benden bahsederken artık «arkadaşım» tâbirini kullanmıyor, kısaca «kocam» diyordu.

Bu yeni tâbiri kullanabilmesi için benden izin isteyince memnuniyetle kabul etmiştim.

— Ama, soranlara gene de evlenemiyeceğimizi söyliyeceğim... dedi. Çünkü kocam günün birinde çok tanınmış bir ressam olacak. Bütün dünya ondan takdirle bahsedecek. Resmi gazetelerde çıkacak. Bunun için hiç bir zaman benim gibi basit bir Çinli kızla evlenemez. O tertemiz bir İngilizle evlenecek... öyle değil mi Robert? ...

— Bak bunu hiç düşünmemiştim. diye kestirme cevap verdim.

Hakikaten mi düşünmemiştim? Halbuki ömrümde hiç bu kadar mesut olmamıştım. Kendisine delice âşıktım. Yanımda olduğu zamanlar daha verimli çalışabiliyordum. Derin bir bilgisi olmamakla beraber fıtri bir zekâya sahipti. Bilmediğini öğrenmek istiyor, ben de ona hocalık etmekten zevk duyuyordum.

Evlenmememiz için bence hiçbir sebep yoktu *(Devamı gelecek sayıda)*

Yaşama Zevki

YAZAN: EDWARD HARRIS HETH

ÇEVİREN: İKRET ARIT

UYANDIĞI zaman kamarası Karaip Denizi'nin o yeşil karışık sarılı, kırmızılı sabah aydınlığı içinde idi. Pencereye gitti. Hava o kadar güzel, o kadar yumuşaktı ki, tuzlu, hafif bir kokuyu andırıyordu. Derin derin nefes aldı. Sonra yaptığının farkına vardı. Duyduğu bu yaşama zevkı yüzünden kaşları çatıldı. Ne kadar çok uyumuştu. Böyle sâkin ve güzel bir uyku uyumak Jack'a hiyanet değil miydi?

Bavulları boşaltılmıştı. Bir gün önce kadın kamarotun onları açarak elbiselerini gardroba yerleştirmesini lâkaydi ile seyretmişti. Ne giyeceğim diye düşündüğü yoktu. Sadece derli toplu ve temiz giyinmeğe dikkat ediyordu, o kadar. Jack'ın o hayran ve tetkik eden bakışları olmayınca giyinmenin ne mânası kalıyordu?

İki kişilik karyolanın kenarına otururak bir sigara yaktı. Yanındaki yer boş kalacak olduktan sonra acentanın ona iki kişilik bir kamara ayırmasına ne lüzum vardı sanki? Zorla kalkarak gardrobun kanadını açtı. Dışarı çıkmak için sırtına iyi, kötü bir şey geçirmesi lâzımdı. Eli, bir gün önce giydiği gri elbiseye gitti. Bir sene vardı ki, sık sık bu elbiseyi giymiş, onunla eski birer arkadaş gibi olmuş, mukaddes bir hâtıra gibi kendini ona vâkfetmişti. Öbür elbiselere dokundu. Bunlar da hep koyu renk, keten yahut suni ipekten sade elbiselerdi. O sırada elleri açık sarı, yazlık, ince bir elbiseye uzandı. Elbiseyi üstüne tutarak gardrobun boy aynasında kendine baktı. Tekrar hıyanet ettiği hissine kapıldı. Fakat bu sefer Jack'a değil, bir gece evvel vapurun salonunda rasladığı yaşlı, buruşuk yüzlü, bedbaht; yakın bir kaybının acısı içinde kaybolmuş gibi duran kadına karşı...

Onları birbirlerine bağlıyan aynı his ikisini bir araya getirmiş, ilk bakışta birbirlerini anlamışlar, aynı sırrı paylaştıklarını hissetmişlerdi. Blanche onun yanındaki sandalyeye oturmak için müsaade istemiş; uzun zaman kafeste kalmış kuşların hürriyete kavuşur kavuşmaz şaşkın şaşkın uçuşmaları gibi dağınık cümlelerle konuşmağa başlıyan yaşlı kadını dinleyip sigara içerek dakikalarca orada oturmuştu.

Böyle yaşlı olunca bir acıya katlanmak ne kadar zordu. Kendisi gençti. Onun için daha kolay olmalıydı. Fakat olmuyordu.

İki kadın kısa bir müddet içinde birbirlerinin acısına ortak olmuşlardı. İkisi de kendileri için hayatın feci ve önüne geçilmez bir şekilde sona erdiğini anlamışlardı. İkisinde de kendilerini istikbale iletecek kudrette bir istek, bir temayül yoktu. Uçsuz, bucaksız bir gam ve keder denizine gömülmüş, âdeta orada hareketsiz kalmış gibiydiler.

Kamara pencerelerinden giren ışık öyle dost bir sıcaklıkla Blanche'ın çıplak omuzlarına dökülüyordu ki, genç kadın sanki birisi dokunmuş gibi ürperdi. Sarı elbise rahatsız eden bir yumuşaklıkla vücuduna sarılmıştı. O gün bir sene oluyordu. Tam bir yıl önce bu uzun, yalnız yolculuğa çıkarken dostları onun bir mezardan farksız olduğunu söylemişler, bu hali bırakmasını kızarak rica etmişlerdi. O da son dakikada, sırf dostlarını memnun etmek maksadiyle bu sarı elbiseyi satın almıştı.

Sırtından banyo havlusunu çıkararak sarı elbiseyi giydi. Aynaya baktı. Karşısında kendine çok yabancı gelen aydınlık yüzlü, mütenasip vücutlu, genç, ölüm ve matemle hiç ilgisi olmıyan güzel bir kadın gördü. Tekrar bir ihanet hissi ile kızardı. Hâtırası ile kendisi arasına giren bu parlak renk aydınlığından nefret ederek soyunmağa başlamıştı ki, tam o sırada kapı vuruldu. Gidip açtı.

Kamarotun uzattığı hayat dolu taze, pembe güllerin karşısında vücudu buz gibi oldu. Gülümsiyen kamarotun kapıyı çekip gitmesini bekliyemedi. Buketin üstündeki kartı okumadan yırtıp atmak için hızla döndü. Fakat bir kaç adım atınca durdu. Bu harekete ne lüzum vardı? Gülleri kimin gönderdiğini biliyordu.

Gece kamarasına çıkmadan önce, uyumasına yardım eder diye bir kadeh içki içmek için geminin barına uğramıştı. Sarışın, samimî yüzlü bir erkek gülümsiyerek yanına gelmiş, kendisini takdim etmiş ve beraberce bir kadeh bir şey içmelerini rica etmişti. Adı Frank bilmem ne idi. Blanche adamı bozmamak için gülümsemeğe çalışmıştı. Hem bu seyahate avunmak için çıkmamış mıydı? Kaba bir harekette bulunmağa ne lüzum vardı?

Adamla konuşmuşlardı. Cleveland'lı idi. Blanche orta batıyı görmüş, yeşil vâdileri, ovaları çok sevmişti. Frank hızlı konuşuyordu. Acaba ertesi günü öğle yemeğinden önce beraber birer kokteyl içme şerefini kendisine bağışlar mıydı? Blanche red cevabını mümkün olduğu kadar tatlı bir gülümseme ile kibarlaştırmağa çalışarak kalkmış ve hızlı hızlı kamarasına gelmişti.

Adamın bu hareketle kendisini gücendirebileceğini düşünmüş olmasına ihtimal vermiyordu. Gözleri doldu. Bir gece önceki yaşlı kadını görmek istiyordu. Çıkarmak üzere olduğu sarı elbiseyi kapı vurulduğu zaman tekrar giymişti. Şimdi sırtında nasıl bir elbise olduğunun farkına varmadan telâşla kamaradan çıkarak yaşlı arkadaşını, kendisine çok benziyen kadını aramağa başladı.

Baştan aşağı siyahlar giyinmiş kadının yanındaki şezlonga büyük bir teslimiyetle uzandı. Güneşin parçalamak istediği bu dulluk zırhından buram buram sıcak tütüyor, deniz kokan rüzgâr onun iyice bacaklarına sardığı eteklerini boşuna yere uçurmağa çalışıyordu. Blanche, kendisini bu kıyafetle görünce kadının gözlerinde beliren şaşkınlığı farketmişti. Son derece mahcup oldu. Eski huzur ve sükûnlarına kavuşuncaya kadar hızlı hızlı konuştu. Onlar bir kişi sayılırdı. Birbirlerine ait idiler. Yaşlı kadın dalarak yorgun bir ifade ile Blanche'a kocasını, evlerini, bahçelerini, beraber yaptıkları gezintileri anlattı:

«Her sene vapurla seyahate çıkarım» dedi. «Çok faydasını görüyorum. Fakat harb içinde zordu. O zamanlar imkânı mı vardı seyahatin?»

«Harb mi? Hangi harb? Ne zaman öldü kocanız?»

«1938 de... O gün hâlâ gözlerimin önündedir.»

«Yirmi sene mi oldu kocanız öleli?»

Yaşlı kadın sadakat ve cesaretini Blanche'a da aşılamak istercesine gülümsedi:

«Evet yo, yirmi sene... Başkamarottan yemekte sizi benim masama oturtmasını söyledim.. Bizim hislerimizi anlıyacak kimse o kadar az ki. Yol boyunca arkadaşlık ederiz.»

«Fakat... amma... buna imkân yok...»

Sabahtan beri önüne geçmek için mücadele ettiği o yaşama zevkı, âdeta bedenî bir acı verircesine hislerine galebe çaldı. Yaşlı kadının nefret dolu bakışlarından gözlerini kaçırarak:

«Unutmuştum» dedi. «Yemek için... kokteyl için söz vermiştim. Fakat teşekkür ederim.... Çok teşekkür ederim...»

Kalktı. Küpeşteye tutundu. Güneşin, boyalı tahtadan avuçlarına geçen güzel, canlı sıcaklığını içinde hissederek güverte boyunca koşmağa başladı. Işıl ışıl parlıyan deniz, güneş, haykırışarak uçuşan martılar bütün güzelliklerini onun üstüne serpiyorlardı. Barın medhalinde Frank'ı gördü. Koşarken duyduğu, rüyadan uyanış gibi garip bir his içinde acele acele ona doğru yürüdü.

OKUYUCU MEKTUPLARI

Süleymaniyeden Ayhan ve Erol yazıyorlar :

«Büluğ çağında kızlar niçin erkek çocuklardan daha gösterişli oluyorlar? Erkek çocuklar ne yapmalıdırlar ?»

Bu cinsiyet meselesidir. Umumiyetle kızlar daha çabuk teşekküllerini tamamlarlar. Erkekler çok defa boylanır ve zayıflarlar. Yapılacak şey sıhhî şartlar altında yaşamak ve iyi gıdalanmaktır.

■

İzmirden Murat Kaya yazıyor :

«Küçük yaştan beri şiir yazar ve okurum. Bu şiirleri göndermek için bir yer göstermenizi, bana bu hususta faydası olacak bir kitap tavsiye etmenizi rica ediyorum.»

Şiirlerinizi bir edebiyat öğretmenine gösteriniz. Liselerde okutulmakta olan Türkçe ve edebiyat kitaplarında sizin için faydalı malûmatı bulabilirsiniz.

Adanadan Ali Rıza Altunkal yazıyor:

«Artist olabilmek için tahsilin şart olduğunu ve Ankara Devlet Tiyatrosunun artist yetiştirdiğini yazıyorsunuz. Malî durumu zayıf, ilkokul mezunu bir ferdin hazırladığı bir filim mevzuunu çevirmesi için ne yapması lâzımdır ? Artistlerin hepsi kültürlü müdür ?»

Artistliğin fevkalâde kazançlı ve lüks hayat temin eden bir meslek olduğuna inanan binlerce genç buna heves ediyor. Fakat yazdığımız gibi istek kâfi değildir. Birçok gencimiz bu uğurda zaman kaybediyor. Kültür her meslekte olduğu gibi artistlikte de şarttır. Esasen artist demek akademik zevklere ve kültüre sahip demektir. Filim çevirmek için filim mevzuundan evvel filmi çevirecek sermayedarı bulmak lâzım. Muvaffak olmuş olan artistlerimizin hepsinin kültürlü olduğunu sanıyoruz.

■

İstanbuldan Melkon yazıyor :

«Sarhoş olanlar niçin sarhoşlukları sırasında yaptıklarını sonradan hatırlamazlar. Boks ilk defa nerede oynanmıştır ?»

Sarhoşluk dimağı ve hafızayı uyuşturur. İnsanâ şuurunu kaybettirir. Boks sporunun menşei İngilteredir.

İKİ OKUYUCUMUZ — Sedat Öke'nin yollamış olduğu yukarıdaki fotoğrafta Hayat mecmuasını merakla takibeden iki arkadaşı mecmuamızın diğer okuyucularına takdim ediyoruz. Soldaki Suat Öke, sağdaki Okşan Atınç'dır.

ÇÖL — Yukarıda görülen develer, başı agelli Araplar, merkep ve hurma ağacının yarattığı çöl manzarası okuyucularımızdan Harita Teğmeni Nusret Gülün tarafından kablo telleri ve tırmık kullanılarak meydana getirilmiştir.

Bursadan Selâhattin Timuçin yazıyor :

«Adres neşrettirmek eğer ücrete tabiyse bir mektupla bildirmenizi, eğer değilse adresimi neşretmenizi rica ederim.»

Okuyucu mektupları sütunu okuyucularımıza hizmet için açılmıştır. Hiç bir ücrete tabi değildir. Fakat her fırsatta yazdığımız gibi mektuplaşmak için tavassut etmiyoruz. Mazur görünüz.

■

Göynükten Recep Oruçlular yazıyor:

«1 — Çay, nehir ve bazı göllerin suları tatlı da denizin niçin tuzlu ? 2 — Mustafakemalpaşada Lala Şahin Paşanın türbesi var, Edirnede de varmış, hangisi doğru ? 3 — Katırlar niçin doğurmaz ? Doğurursa dünya batar diyorlar, doğru mu ?»

1 — Çok geniş bir saha kaplıyan denizlerin altındaki tuz yatakları denizlerin tuzlu olmasına sebeptir. Bazı göllerin suyu da aynı sebeple tuzludur. 2 — Murad I. devrinde Rumeli Beylerbeyi olan Lala Şahin paşadan başka Lala lâkaplı birçok paşa bulunmaktadır. Lala Mustafa paşa, Lala Mehmet paşa gibi. İsimlerde bir karıştırma olsa gerek. Lala Şahin paşa Niş şehrinin fethinde şehit olmuştur. Mezarının yerini bilmiyoruz. 3 — Katırların at ve eşeğin melezi olmaları yüzünden cinsiyetleri tam değildir. Bu yüzden doğurmazlar. Kıyamet kopmasiyle katır doğurmasının hiç bir ilgisi yoktur.

Samsundan Aydın Küçükekmekçi yazıyor :

«Hayat mecmuasında bastığınız Fâtih'in resmini hep çerçeve içerisinde görüyorum. Bunun sebebi nedir ?»

Orta sahifede basılan resim ressam Bellini'nin eseridir. Aslı çerçeve içerisinde yapılmıştır. Sebep bu.

■

Bingölden Ahmet Engin yazıyor :

«Leyleklerin kış mevsiminde nereye gittiklerini yazmanızı rica ederim....

Leylekler göçmen kuşlardandır. Muayyen bir hava sıcaklığı ararlar. Memleketimize gelen ve giden leyleklerin çoğu Dicle ve Fırat'ın civarında kalırlar. Beslenebilmek için seyrek olarak dağılırlar. Leylekler bir batakhk kuşu oldukları için sulak bölgelerden ayrılmazlar.

■

Eskişehir'den Şevki Vuralgil yazıyor:

«50 Kg. ağırlığındaki bir demiri, kaldırma kuvveti 10.000 veya daha fazla olan suyun içine atsak dibe oturur mu ? Ben oturmıyacağını iddia ediyorum.»

Sorunuzda bir yanlışlık olsa gerek. Serbest halde suyun kaldırma gücü değişmez. Arı veya katkılı olmasına göre kendi özgül ağırlığı pek az değişir. Hiçbir zaman bir demiri bir suya attığımız zaman onun dibe oturmıyacağını düşünemeyiz. Suyun ağırlığı (1) olduğu halde demir'inki (7,8) dir.

Yıldızınız diyor ki...

(15 AĞUSTOSTAN 21 AĞUS. A KADAR :) Önünüzdeki hafta muhitinizde cereyan edecek hâdiseleri merak ederseniz, her hafta doğduğunuz burcu bularak siz de kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Yapmakta olduğunuz işler yakında neticelenecek. Lehinize alınacak bazı kararlar var, bundan faydalanacaksınız. Sıhhî durumunuz normal. Maddî bakımdan idareli davranmalısınız. Toplantılarda görünmeniz faydalı olur.

YENGEÇ BURCU
22 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Teşebbüslerinizin semeresini pek yakında alacaksınız. İş arkadaşlarınıza gerektiği zaman yardım etmelisiniz. Hafta başında yeni bir tanışma olabilir. His hayatınız hareketli günlere doğru gidiyor. Sıhhî durumunuz iyi.

TERAZİ BURCU
24 EYLÜL - 23 EKİM

Alâkanızı çeken şeyler aslında pek lüzumlu görülmüyor. Daha çok müsbet işler üzerinde uğraşmalısınız. Hakkınızda iyi şeyler düşünülüyor. Pek yakında istediğinizi elde edebileceksiniz. Bir mektup alarak sevinebilirsiniz.

OĞLAK BURCU
22 ARALIK - 20 OCAK

Teşebbüsleriniz sağlam bir şekilde yapılmışa benzemiyor. Daha temkinli ve ölçülü hareket etmelisiniz. His hayatınız karışık ve yolunda değil. Canınızı sıkacak hâdiselere yol açmamaya dikkat ediniz. Şansınızda azalma olabilir.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 20 MAYIS

Ciddî meseleler üzerinde çok daha fazla düşünmelisiniz. Bu şekilde ölçülü hareket etmek imkânını bulacaksınız. Şanslı durumunuz yavaş yavaş kayboluyor. Çalışmalarınız kifayetsiz. Daha fazla gayret göstermeniz lâzımdır...

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 23 AĞUSTOS

Hareketleriniz takibediliyor. Bazı meseleleri yakınlarınıza danışmalısınız. İş hayatınızda değişiklikler olabilir. Çalışma temponuzu hızlandırmalısınız. Hafta sonunda bir toplantıya çağırılacaksınız. Şansınızda bir azalma olabilir.

AKREP BURCU
24 EKİM - 22 KASIM

İş arkadaşlarınızdan birine yardım edebilirsiniz. Üzerinde çalıştığınız iş bir çıkmaza girmek tehlikesiyle karşı karşıya. Yakında alacağınız bir teklifi iyice incelemeden cevap vermeyiniz. His hayatınız hareketlenmek üzere...

KOVA BURCU
21 OCAK - 18 ŞUBAT

Teşebbüsler yakında tahakkuk safhasına girecek. Pek uzak olmıyan bir tarihte seyahata çıkma ihtimaliniz var. His hayatınız şimdilik durgun. Bu bir hareketin başlangıcı olabilir. Bugünlerde daha hesaplı hareket ediniz.

İKİZLER BURCU
21 MAYIS - 21 HAZİRAN

Mâneviyatınızı takviye etmeniz lâzım. Daha iyi günlere doğru gidiyorsunuz. Arkadaşlarınız arasında itibarınız artıyor. İş hayatınız istikrarlı bir duruma girmiş bulunmaktadır. Böyle devam etmesi için gayret göstermelisiniz...

BAŞAK BURCU
24 AĞUSTOS - 23 EYLÜL

Şahsî işlerinize önem vermeniz lâzım. Meslekte bir ilerleme görülüyor. Ciddî olmıyan meseleler üzerinde fazla durmayınız. Son günlerin durgunluğu sizi terketmek üzere. Sıhhî durumunuzda değişiklik yok. Hislerinizi yoklayınız.

YAY BURCU
23 KASIM - 21 ARALIK

Mâneviyatınız kuvvetleniyor. Gün geçtikçe eskisinden daha iyi günlere gireceksiniz. İş hayatınız ümit verici. Yalnız bugünlerde çalışmalarınızda biraz daha dikkatli olmalısınız. Ciddî bir mevzu ile karşı karşıya kalabilirsiniz.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Malik olduğunuz hassalardan istifade etmesini bilmiyorsunuz. Kendinize gereken ehemmiyeti veriniz. Sıhhî durumunuz bozulabilir. Hakkınızda söylenenlere kulak asmayınız. Şahsî bir meseleniz halloima yoluna girecek.

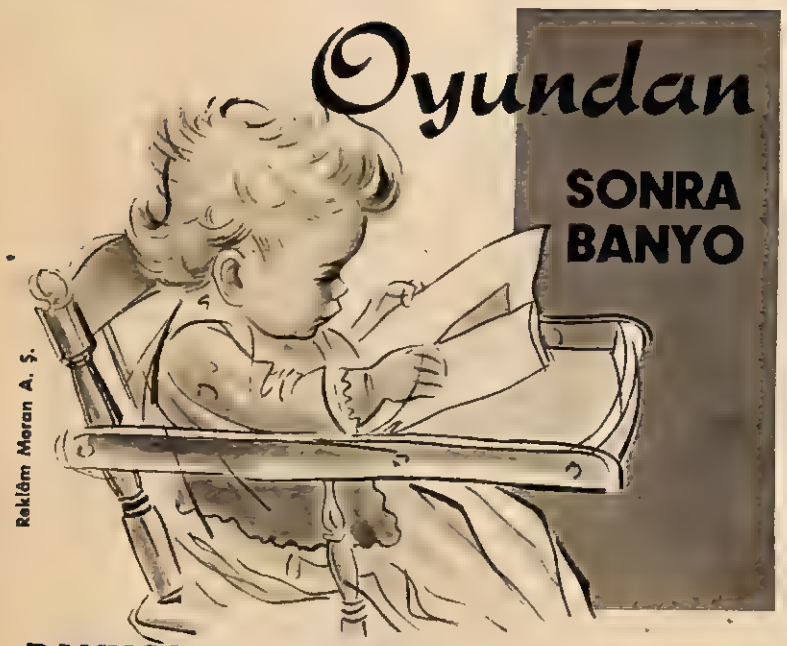

BANYODAN SONRA

FREDO

Fredo çocuk pudrası en iyi malzeme ile hazırlanmıştır. Yeni doğan çocuklarda sık sık görülen pişik, kızartı ve sivilceleri kat'i surette geçirir. Masajda, güneş yanıklarında kullanılır. Terlemeden hasıl olan kızartıları giderir. Traştan sonra cilde teravet verir.

OSMANLI SARAYLARINDA

Harem Hayatının İçyüzü

YAZAN: ÇAĞATAY ULUÇAY

12 *Saraya damat olmanın şartları: "Asla kadın yüzü görmemiş, ergen olmak, yaşı 30 dan küçük 40 dan büyük olmamak, soyu sopu devlet ricalinden olmak,,*

FATMA Sultanın macerası da ayrı bir romandı. 14 yaşında iken babası Abdülmecit tarafından Mustafa Reşit Paşanın oğlu Galip Paşa ile evlendirilmişti. Geçen hafta bahsettiğimiz gibi Abdülmecit Baltalimanındaki yalıyı bu düğün münasebetiyle kızı ile damadı Galip Paşaya hediye etmişti.

Fakat kısa bir müddet sonra Galip Paşa kayıkla evine dönerken boğulmuş, Fatma Sultan da dul kalmıştı. Galip Paşanın ölümünden dört ay sonra Fatma Sultan Nuri Paşa ile evlenmiş ve yine bu yalıda yaşamağa başlamıştı. Lâkin Fatma Sultanın kaderi mi, yoksa yalının uğursuzluğu mu facialar bir türlü Sultanın yakasını bırakmamıştı. Bu sefer de Nuri Paşa, Abdülâziz'in ölümüyle itham edilmiş, Mithat Paşa ile Taif'e sürülerek orada delirmiş, sefalet içinde ölmüştü. Nihayet yalı Mediha Sultana verilmişti.

Bir çok kimseler bu yalıya uğursuz gözüyle bakıyorlardı. Mediha Sultan bunu düşünemiyordu bile. Çünkü beş sene uğrunda çile çektiği erkeğe kavuşmuş saadet ve rahat içinde bir hayat sürmeğe başlamıştı. Çok mesut günler yaşıyordu. Fakat kocası 30 yaşında iken birdenbire ölüverdi. Mediha Sultan, kocasının arkasından yine günlerce ağladı, inledi.

Gelgelelim bir müddet sonra beş senelik aşkını da unuttu, yeni bir sevda peşinde koşmağa başladı. Bu yeni sevgilisi Londra Sefaret Kâtibi Ferit Bey idi. Çok yakışıklı, iyi giyimli, otuz üç yaşlarında idi.

Güya Necip Paşanın cenaze merasiminde Mediha Sultan Ferit Beyi görmüş, derhal etrafındakilere, acımayı, ağlamayı unutarak:

— Bu yakışıklı adam kim?

Diye sormuş, o günden itibaren de Ferit Beye âşık olmuş. Bu söylenti doğru değildir. Çünkü Necip Paşanın öldüğü sırada Ferit Bey Londra Sefaret kâtipliğinde bulunuyordu.

RESİMDEKİ ERKEK...

Necip Bey Paris'te sefaret kâtibi iken, Ferit Bey de Londra'da çalışıyordu. Sık sık birbirlerine gidip geliyorlar, eğlenceler tertip ediyorlardı. İşte Ferit Beyin Paris'e geldiği bir günde Londra ve Paris Seferetlerinde çalışanlar hep bir arada fotoğraflarını çektirmişlerdi. Necip Bey, sevgilisi Mediha Sultana bunlardan bir tanesini göndermişti. Mediha Sultan ilk olarak Ferit Beyi bu fotoğraftan tanımış kocası gibi endamlı ve yakışıklı olan Ferit Beyi çok beğenmişti.

Abdülhamit, Necip Paşanın ölümünden sonra Mediha Sultanı sıkıştırmağa başlamış, o da arzusunun Londra Sefaret Kâtibi Ferit Bey ile evlenmek olduğunu bildirmişti. Bunun üzerine Veziriâzam Kıbrıslı Kâmil Paşaya durum ihsas edilmiştir. Kâmil Paşa Abdülhamit'e yazdığı bir arîza ile yeni damat namzedini ve evsafını şöyle belirtmiştir: «Mediha Sûltan hazretlerinin emri mesnun-u izdivacı hususunda nazarı itinaya alınan mevadın birincisi şerefi sıhriyeti şahaneye mazhar olacak zatın aba an ced ricali devlet-i aliyeden olması, ikincisi hüsn-ü ahlâk eshabından olması, üçüncüsü asla kadın yüzü görmemiş ergen olması, dördüncüsü sinni otuzdan dûn, kırktan efzun olmaması kaziyeleri idüğünden bu esaslar üzerine gözden geçirilen bendegândan bir çoğu indettetkik kem âyâr zuhur ederek hesabdan çıkarılmıştır... Ferit Bey kulları vaarid-i hâtır-ı kemteri olub mumaileyh Londra Sefareti seniyesi başkitabetinden infisal etmiş olmasına mebni Dersaadete celb olunarak müşahede olundukta hakkaki şeklen pek yakışıklı olmakla beraber, hüsnü ahlâka ve sinni matlûba muvafık bulunmasiyle mumaileyh kulları sairlerinden ziyade intihaba lâyık görülmüş olduğundan...» Ferit Bey ile Mediha Sultanın evlendirilmesini teklif etmiştir.

MALTA KÖŞKÜNDE BALAYI

Esasen istenilen de bu olduğundan derhal terfi ettirilerek Ferit Bey Şûrayı Devlet Âzalığına tâyin edilmiş ve düğünleri yapılarak, Malta Köşkünde gerdeğe girmiştir (1886). İki sene

sonra da vezirlik rütbesi tevcih edilerek Ferit Bey, meşhur Damat Ferit Paşa olmuştur.

Mediha Sultan, kardeşine kocasını Paris Sefaretine tâyin etmesi hususunda rica etmişse de Abdülhamit :

— Hemşire, orası mektep değildir, pek mühim bir sefarettir, umuru siyasiyede vukufu ve tecrübesi olanlar tâyin olunur.

Diye reddetmiştir. Mediha Sultan ve Ferit Paşa uzun yıllar Malta Köşkünde yaşadılar. İstiklâl Harbinde memleket aleyhinde oynadıkları menfi rol dolayısiyle de yine bu köşkten Avrupa'ya kaçtılar.

Mediha Sultanın gerek birinci ve gerek ikinci kocasiyle evlenmesinde bütün saray âdetlerine tamamen riayet olunmuştu. Sarayda evlenme ve sultan nişanlarında hiç şaşmıyan bazı âdetler vardı.

Meselâ padişahın kızına namzet seçtiği zatın nişanlanacağı sultana şunları göndermesi şarttı : mihri müeccel, yüzük, mücevher kuşak, bir çift murassa küpe, bir çift murassa bilezik, murassa ayna, mücevher nikap, inci ve mücevherle işlenmiş ayakkabı, mest filâr, murassa nalın, elmas istefan, sorguç, tabla tabla şekerler, meyvalar ve çiçekler...

Gönderilecek ağırlık, damat paşanın maddî durumuna bağlı idi. Durumları iyi olan damatlar daha fazlasını, olmıyanlar daha eksiğini gönderebilirlerdi. Fakat ağırlık olarak muhakkak surette, maddî durumları ne olursa olsun, şunları göndermeleri şarttı : Mihri müeccel, yüzük, kuşak, bir çift küpe, bilezik, ayna, inci ve mücevherle işlenmiş papuç, mest ve nalın...

Nişan günü, sabahleyin erkenden damadın ağırlıkları, ağaları tarafından saraya getirilirdi. Ağırlığı getiren ağalar, resmî elbiselerini giyerler, başlarına mücevvezelerini geçirirler, halkın hayret dolu bakışları arasında tabla tabla şekerler, çiçek bohçaları, kutular, top top kumaşlar, mücevherlerle yüklü, başlığı, gemi, eğeri, üzengisi çok kıymetli taşlardan yapılmış bir cins atı sokaklardan geçirerek saraya getirirler ve Darüssaade Ağasına teslim ederlerdi.

Darüssaade Ağası padişaha ağırlığın geldiğini haber verirdi. Padişah ağırlığı gözden geçirdikten sonra Harem'e göndertirdi.

Nihayet sıra sultanla damadın nişanına gelirdi. Nişandan sonra Harem'de düğün hazırlıklarına girişilir her gün eğlenceler tertip edilirdi. Harem'de türlü oyunlar oynanır, çalgılar çalınırdı. Bilhassa çengilerin oyunları Harem halkı tarafından alâka ile takibedilirdi.

GELİN ALAYLARI

Dışarıda da şenlikler yapılırdı. Düğün çok önemli ise bu şenliklere bir kaç gün devam edilirdi. Düğün süresince saray, vezir ve ileri gelenlerin konakları renkli kandillerle süslenirdi. Herkes servetine ve rütbesine göre konağına kandil asardı. Saray bahçesi, yolları hülâsa bütün sarayın çevresi, meşalelerin ışığı altında dinlenir, şarkılar ve rakslarla saraya ayrı bir neşe ve güzellik gelirdi.

Şenlikler esnasında muhtelif yerlere bayraklar, renkli ve üzerleri kıymetli taşlarla işlenmiş kumaşlar asılırdı. Bazan taklar yapılır, üzerine kumaşlar, halılar, avizeler konarak halkın gözü çekilirdi.

Geceleri renkli fişekler atılırdı. Bazan da ayı, köpek ve ineklerin kuyruklarına fişekler bağlanır, ateşlendikten sonra bırakılırlardı. Hayvanlar korkudan koşarlar, sağa sola giderler, çoğu zaman zararlar da yaparlardı.

Fakat ışık eğlenceleri arasında en göz alanı cebecilerin yaptıkları çekdiri idi. Cebeciler, çekdirinin aynını yaparlar, altına da tekerlek koyarlardı. İçine top ve tüfek yerleştirirlerdi. Sokaklarda yürürken etrafa toplar, tüfekler atılır, ortalık savaş meydanından farksız olurdu. Bundan bazı kimseler korkar, bazıları da seyrine doyamaz, zevklenirlerdi.

Deniz üzerinde de ateş oyunları ihmal edilmezdi. Hususi surette yapılan sallardan atılan fişekler çok eğlendirici ve göz alıcı olur, bazan yıldızlara kadar kavuşacakmış gibi havalarda uçar, sonra da birdenbire denize düşerdi.

Büyük meydanlarda canbazlar, İstanbul halkını türlü gösterilerle eğlendirirlerdi. Şişebazlar, tulumcular, çemberle oynıyanlar, büyük, iri taşlarla hüner yapanlar, gösterdikleri tehlikeli hünerlerle halkın takdirini kazanmağa çalışırlardı.

Başka yerlerde de davullar zurnalar çalar pehlivanlar güreşir, ayı, eşek oynatılır veya horoz ve koç döğüşleri yaptırılırdı. Bu hayvan döğüşmelerinin en heyecanlısı vahşi hayvanların birbirleriyle boğuşturulması idi. Halk bunları korku, heyecan ve hayret içinde seyretmekten geniş ölçüde zevk duyardı.

Hulâsa sultan düğünlerinde padişah, hazinesinin kapısını açar, Harem'de ve İstanbul'da parayı su gibi akıtırdı. Bu törenler, bu şenlikler ve donanmalar, onun azametinin, kudretinin debdebesinin birer parçası idi. Halkı da, kendisi de eğlenmeli, İstanbul yerinden oynamalı idi. İşte bu düşünce ile İstanbul ateş, oyun, şenlik, içki ve saz âlemleri içinde günlerce sallanır, kendinden geçerdi.

Şenlikler ve eğlenceler devam ederken bir taraftan da sultanın cihazı hazırlanırdı. Cihaz tamam olduktan sonra sarayın bir dairesinde büyük devlet adamlarına gösterilirdi. Pazartesi günü de törenle damadın sarayına yollanırdı. Fakat bu törene büyük devlet adamları katılmazdı. Buna mukabil bütün İç ve Dış Ağalariyle Ocak Ağaları bu merasime iştirak ederlerdi.

KINA GECESİ...

Düğünlerde en büyük eğlence kına (hına) gecesi yapılırdı. O gece Divan âzalarının eşleri ve Yeniçeri Ağasının ailesi de kınaya davet edilirlerdi. Davetliler, padişahın kadınlarına misafir edilirlerdi. Davete iştirak edenler, kocalarının rütbelerine göre hediye getirirlerdi. Bu hediyeler cariye beha ve avize beha adiyle nakid para olarak sunulurdu.

Sadrâzamlar, kına gecesinden önce hediye götürecek Divan âzalarının isimlerini ve ne kadar para veya başka şey götüreceklerse adlarını bir deftere yazarlar, padişaha sunarlardı.

III. Mustafa'nın kızı Hatice Sultanın evlenmesinde, Sadrâzam Divan âzalarının ailelerinin götüreceği hediye defterini düzenleyip bir takrirle padişaha takdim etmiş ve şunları ilâve etmişti : «Halil Paşanın zevceleri iki olup teşrifat biriyle irsal olundukta diğeri tehi dest (eli boş) kalmamak için iki takım tertibetmiş olunduğundan hazinesi defterinde bu veçhile mukayyet bulunduğu bu kullarının zevcem cariyeleri dahi iki takım olduklarından teşrifat dahi her biriyle başka başka icra olunmak lâzım geldiği...»

I. Abdülhamit, hediye defterini tetkik ettikten sonra, takririn tepesine şunu yazmıştır : « ... Halil Paşa merhumun iyâli ve validesi ve kerimesi Beyhan Sultan da, hâlâ Sultan Mustafa'nın validesine misafir geldikleri malûm; Beyhan Sultana yedi keseden ziyade getirmemişler mahcemdir. Heman Paşa tarafından, iyâli ve kerimesi hanım tarafından iktiza eylememiş, böylece tashih eyledim. Kaptan Paşa ve Kethüdanın ve Yeniçeri Ağası ve Defterdar Efendi ve Reis Efendiden üçer kese getirmişler, gayri bu defa böylece tertib oluna, bildiğimiz budur. Şeyhülislâm tarafından bir mücevher saat ziyade masraf olmasın.»

Davetliler ve Harem halkı, gecenin geç saatlerine kadar Harem'de yapılan eğlentilere katılırlar, merasime son verildikten sonra da misafir kaldıkları Kadınefendi dairesine giderek istirahat ederlerdi. Kına gecesine çağırılan Divan âzaları hanımları ertesi gün yapılacak olan gelin alayı merasimine de katılırlardı.

Sultan için yapılan en büyük tören gelin alayı günü olurdu. Gelin, Harem'den perşembe günü kocasının evine gider, perşembeyi cumaya bağlıyan gece de — eğer bûğa ermiş ise — zifafa girerdi.

Perşembe günü, erken saatlerden itibaren Mehterhane, ikinci Avluda, Divan ile Araba Kapısı arasında oynak havalar ve marşlar çalardı. Devletin ve ordunun ileri gelenleri saraya gelir, merasim saatini beklerlerdi.

Gelin, Araba Kapısının önüne gerilen perdelerin gerisinde, Harem Ağalarının yardımiyle arabasına binerdi. Harem Ağaları, gidecek kadın ve cariyeleri de nezaket ve itina ile diğer arabalara bindirirlerdi. Sultanla beraber, bazan 40 - 50 arabalık saraylı kadınların törene katıldıkları görülürdü. Çoğu zaman gelin gümüşten yapılmış, her tarafı pırıl pırıl parlıyan bir arabaya binerdi. Sokaklarda yürüdükçe araba etrafa ışıltılar saçar, bakanların gözlerini kamaştırırdı.

Gelin alayları, nişan ve cihaz alaylarından daha debdebeli ve daha muhteşem olurdu. Başta Sadrâzam olmak üzere merasime iştirak edecekler yerlerini alırlar, mehter takımının çalmasiyle yürüyüş başlardı.

Merasime katılan herkes en güzel merasim elbisesini giyinir, en kıymetli silâhlarını yanına alırdı. Padişahlar, ihtişam ve kudretlerini halka ve bütün dünyaya İstanbul sokaklarında böyle göstermeğe çalışırlardı.

(Devamı gelecek sayıda)

SULTAN TERLİĞİ — *Osmanlı sultanlarının giydiği terliklerin her tarafı inciler ve kıymetli taşlarla donatılmıştı. Damatlar da sultanlara murassa terlikler gönderirlerdi. Yukarıda bir çift sultan terliği görülüyor.*

SOYTARILAR VE MEHTER TAKIMI — *Düğünlerde eğlenceli numaralara geniş ölçüde yer verilir, garip kıyafetli ve maskeli soytarılar seyirciler için bir neşe kaynağı olurdu. (I. Ahmet albümünden). Tertibedilen alaylardan bilhassa mehter takımı dikkati çeker, İstanbul'u yerinden oynatırdı. (Surname-i Vehbi'den atlı mehter takımı).*

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Nevvara +

Kadın isimleri arasında bulunan bu kelime Arapçadır ve «Ağaç çiçeği» mânasına gelmektedir. Fakat kelimenin aslı «Növvare» dir. Telâffuza daha uygun geldiği için nevvare şeklini almıştır.

Sina +

Ortaçağın ve Doğunun en büyük hekimi sayılan Türk âlim ve filozofu Ebu Ali Hüseyin, İbni Sina olarak tanınmaktadır. Sina adı büyük babasına aittir. 980 de doğup 1037 de vefat eden İbni Sina; bir felsefe ansiklopedisi olan «Şifa» ile tıp ansiklopedisi mahiyetinde olan «Kanun», «Necat», «İşarat», yirmi ciltlik «Kitab-ül İnsaf» adındaki eserleri bırakmıştır. İsim şimdi daha ziyade kadınlarda kullanılmaktadır.

Muhlis, Muhlise +

Kadın ve erkek isimleri arasında bulunan bu kelimeler Arapça sıfattır. «Dostluğunda, inanışında samimi olan» anlamına gelmektedir. Adaşlar arasında bulunan Muhlis Sabahattin, Türk müziğine modern bir çeşni vererek yeni bir cereyan yaratan ve bilhassa gençler arasında pek tutunmuş olan kıymetli bestecilerimizdendir. Bize güzel operetler, şarkı ve okul şarkıları bırakmış olan merhum üstadın bestelediği şarkılardan birinin güftesini veriyoruz :

«Muhabbet nazlı bir kuştur,
onunla imtizaç olmaz.
Beşer mühtacı aşktır, böyle
tatlı ihtiyaç olmaz.»

Yenal +

Daha çok erkek ismi ve soyadı olarak kullanılan bu kelime Türkçedir ve Yen - Al emirlerinin birleştirilmesinden meydana gelmiştir.

Nüzhet

Arapçada eğlenme, gönül avutma anlamına gelen bu kelime kadın ve erkeklerimizde müşterek kullanılan isimlerdendir. Adaşlar arasında bulunan Nüzhet Sabit, mektepçiliğe ait küçük, özlü eserleriyle ve «Vazife» adlı gazetesiyle tanınmış fikir adamlarımızdandır. Yine bu ismi taşıyanlar arasında bulunan Selim Nüzhet Gerçek, gazeteciliğe ve tiyatro tarihine dair değerli eserleriyle tanınmış gazeteci ve fikir adamlarımızdandır.

Burhan, Burhaneddin +

Kelimenin aslı Bürhan'dır. «Kanıt», «delil» anlamına gelir. Bürhaneddin «dinin delili, dini belirten» demektir. Arapça olan bu erkek isminin adaşları arasında, 1344-1399 yılları arasında yaşamış, âlim ve şair olarak tanınmış ve Sivas civarında bir hükümet kurmuş olan Kadı Ahmet Bürhaneddin ve Gazetecilerimizden Bürhan Felek'le ilk sahne sanatkârlarımızdan aktör Bürhaneddin de bulunmaktadır.

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından istenilmiştir.

Hayat Doktoru

VITILIGO

Vitiligo acayip bir cilt hastalığının adıdır. Güzelliği bozmaktan gayri hiçbir zararı olmamasına rağmen, bilhassa gençler için pek üzüntü vericidir. Ciltte yer yer beyaz lekeler hasıl eden bu hastalık hakkında okuyucularımıza en son tıbbi bilgileri ve tedavi esaslarını yazıyoruz.

Dr. RECEP DOKSAT

NORMAL cildin rengini veren, deri bünyesine yayılmış ufak renk tanecikleridir ki, bunlara tıp dilinde pigment denir. Kimimizin esmer, kimimizin beyaz tenli olmasını temin eden de bu pigmenttir. Bazı insanlarda, herhangi bir yaşta, ciltte beyaz beyaz lekeler belirmeye başlar. Halk arasında Ala, Abraş, Bars gibi isimler alan bu hastalığa tıp dilinde Vitiligo adı verilir.

Vitiligo, estetik mahzurlarının dışında hiçbir tehlikesi olmıyan bir cilt hastalığıdır. Ekseriya gençlerde, bilhassa genç hanımlarda birdenbire ortaya çıkan bir pigmentasyon bozukluğudur. Derinin rengini veren pigmentler yer yer kaybolarak, cilde beyaz lekeli bir görünüş verirler. Bazan yavaş yavaş büyüyen bu küçük lekeler, plâklar halinde gitgide çoğalırlar. Uzun zaman artmıyan beyaz lekeler, bazan hecveler halinde yayılır ve büyürler.

Yüzde, göz kapaklarında, alında, boyunda beliren bu beyaz lekeler, el sırtında ve ayak üzerinde de ortaya çıkarlar. Bilhassa, cildin güneşe maruz kısımlarını istilâ eden lekeler, kapalı, güneş görmiyen vücut kısımlarında da olabilirler. Çok defa, başlangıçta tenasül bölgelerinde, meme altında ve karnın yan taraflarında tezahür ederler. Vitiligo lekeleri ekseriya simetriktir.

Lekeler her zaman vücudun belli bölgelerini seçmezler nadiren de olsa, vücudun her tarafına yayılırlar.

Lekelerin vasıfları şunlardır : Fildişi rengindedirler. Kaşınma, karıncalanma, yanma ve hissî bozukluklar yoktur. Değişiklik sadece renge aittir. Yuvarlak, oval ve dantelâ gibi şekiller alır, deriye bir harita manzarası verirler.

Hususiyetlerini yeteri kadar saydığımız bu garip hastalığın sebebi, maalesef kesin olarak bilinmiyor. Epidermis adını alan deri tabakasının derinliklerinde, cilde rengini veren bazal tabakada, renk maddesinin yani pigmentin kaybolmasından veya oradaki hücrelerin pigment yapamamasından mütevellit bir hastalık olduğu muhakkaktır. Fakat bu pigment bozukluğuna neyin sebep olduğu henüz karanlıklığını muhafaza eden bir meseledir.

Güneşin önemli tesiri olduğu düşünülüyor. İç salgı bezleri ve hormonlarla sıkı ilgisi vardır. Ezcümle, tiroid, hipofiz ve böbreküstü bezlerinin büyük rolü mevzuubahistir. Vaktiyle, verem, firengi gibi hastalıkların müzmin tesirlerinden bahsedilmişse de ispat edilememiştir. Bazı zehirli maddelerin zararları da öne sürülmüştür, fakat bu dahi hastalığı izaha yetmiyor.

Son görüşler, irademiz dışında çalışan nöro-vejetatif sinir sisteminin iyi çalışmayışını mesul göstermektedir ki bu iddia, ruhî - asabî bozuklukların rolünü de hesaba katmayı icabettirmekte ve böylece mesele, üzüntülere, ruhî şoklara ve aşırı ruhi hassasiyete kadar gitmektedir.

Yakın zamanlara kadar Vitiligonun tedavisi yoktu. Bizmut şırıngaları ilerlemeyi bazan durduruyordu. Vitaminler, hormonlor, bakır mürekkepleri, elektrik tedavisi iyi neticeler vermektedir. En son ve en ümit verici ilâç, maydanoz fasilesinden ve Mısır'da yetişen bir bitkiden elde edilen bir ilâçtır. Bu ilâç Mısır'da istihsal edildiği gibi, Amerikada da sentetik olarak yapılmaktadır. Hapları ve haricen sürülen suyu vardır. Ancak, ilâcın mutlaka bir cilt hekiminin nezaretinde kullanılması gerekmektedir.

PUL ve TARİH

EFES TURİSTİK HÂTIRA SERİSİ 16 AĞUSTOS 1953

Efes'teki Meryem Ana Evi'nin Hıristiyan âlemince ziyaretgâh olarak tanınması ve her sene bu mevkide yapılan törene katılanların takdis edilerek hacı kabul edilmeleri üzerine PTT İdaresi 16 ağustos 1953 te altı kıymet üzerine 100.000 tirajlı turistik hâtıra serisi tedavüle çıkarmıştı. 12, 15, 20, 40, 60 ve

Efeste'ki Meryem Ana Evi

Efes'in umumi manzarası

100 kuruş kıymetinde olan pullarda Efes harabelerinin çeşitli görünüşü ile Hazret-i Meryem'in evi vardır. Serinin esas fiatı 247 kuruş iken 1957 de 750 kuruş, 1958 de de 50 liraya çıkmıştır. Ayrıca «Efes 16 ağustos 1953 Panayakapulu» ibareli hususi damgalı zarfları vardır. Bu mukaddes ev 1891 yılında Lazaristler tarafından satın alınmış, 1896 da da Hıristiyanlar tarafından ziyaret edilmeye başlanmıştır.

BİLMECE

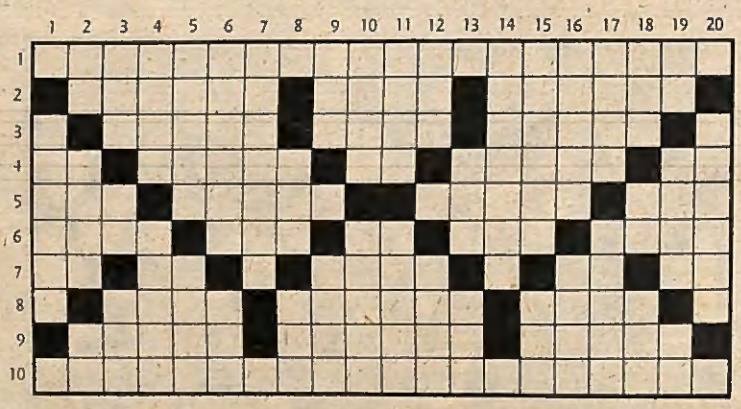

SOLDAN SAĞA : 1: Bir atasözü. 2: Derebeylik (kullandığımız yabancı kelimelerden) — Uzunsu, beyzi — İller anlamına eski terim. 3: Bir müzik terimi — Adi, hoyrat — İnsanlardaki mânevi kıymet. 4: Su — Sinirli — Beraber anlamına Arapça bir ek — Gaziantebe bağlı ilçelerimizden birinin merkezi — Farsçada ile anlamına gelen bir takı. 5: Kapalı sözle veya mimiklerle dokundurma — Alâmet — Kalın biçilmiş tahta (eskiden Romanyanın bu isimde bir iskelesinden yüklenip getirildiği için bu isim verilmiş) — Can yongası. 6: Turpgillerden bir bitki — Kör — Eser — Türklerle akrabalığı olan bir millet — Cerîha. 7: Zaman ölçüsü — Farsçada yüz — Rakam — Bir nota — Yeşillik. 8: Enli kılıç — Tutsaklık — Bir döküm halitası. 9: Ödenekler — Hastalıkla ilgili — Baş eğme. 10: Atasözlerinden biri...

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1: Deniz Paşası. 2: Trabzonun ilçelerinden biri — Mısır tanrılarından — Binek hayvanı. 3: Başlık — Beyaz — Kirli. 4: Askerlerimizin bulunduğu uzak bir memleket — Bazan. 5: İlyada gibi bir kahramanlık destanı — Romanyanın yerli halkı. 6: Küçük ve güzel kokulu kavuna benzer bir meyva — İstikbal. 7: Amerikada birleşik Cumhuriyetlerden biri. 8: Seciye — Tenbih sorusu. 9: Fazla — Farsçada kolay. 10: Halk sınıfı — Çekip çevirme. 11: Peder — Tersi kin. 12: Osmanlı sivil rütbelerinden — Tersi hûlâsa. 13: Bir dağ — Ok. 14: Teceddüt. 15: Savsaklama — Hayvan yemi olarak kullanılan bitkilerden. 16: Bir semt — Rum ismi. 17: Millet — Sokul. 18: Tersi su akıntısı — Su — Şafak. 19: Çalgı — Avukatların bağlı olduğu yer — Bir harf. 20: Sofrayı süsliyen çerez yiyeceklerden.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Y	E	R	A	L	T	I	N	D	A	Y	A	Ğ	L	I	K	A	Y	I	Ş
2	E	■	E	■	A	İ	T	■	O	R	A	K	■	A	L	İ	■	A	■	A
3	D	E	■	T	İ	R	A	N	■	A	L	■	I	L	I	M	A	■	O	T
4	İ	■	A	■	K	A	K	■	M	■	■	A	■	E	C	E	■	M	■	T
5	K	A	L	E	■	K	■	M	A	K	A	L	E	■	A	■	K	O	N	U
6	U	Z	A	M	A	■	S	A	H	A	R	İ	Y	E	■	C	İ	D	A	L
7	L	A	Z	■	S	İ	■	L	■	R	A	Ü	■	F	A	■	A	M	A	■
8	E	K	■	K	A	R	İ	■	S	A	L	İ	■	S	E	M	A	■	E	R
9	L	■	S	A	N	İ	■	M	■	C	İ	■	A	■	M	U	S	A	■	A
10	İ	T	İ	N	A	■	H	A	R	A	K	İ	R	İ	■	S	İ	N	O	P

KARİKATÜR

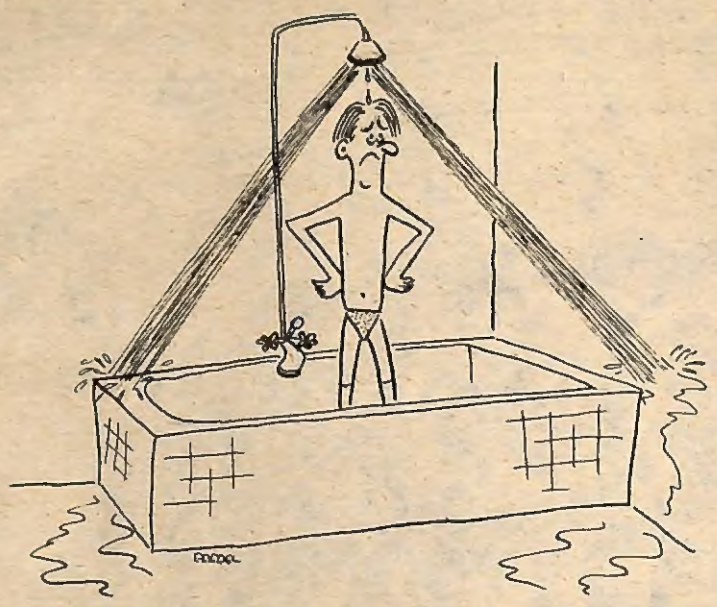

YAZISIZ

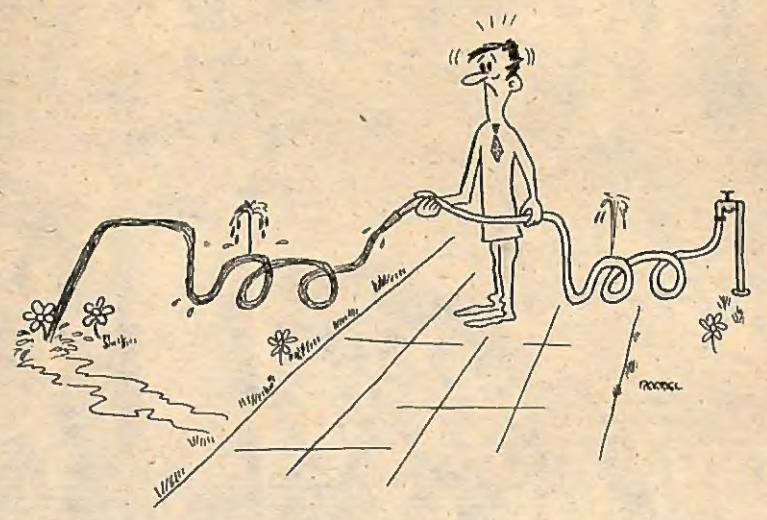

YAZISIZ

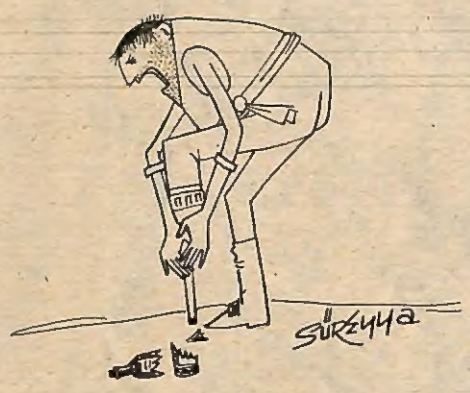

YAZISIZ

YAZISIZ

Kız : «Mademki seviyorsun öyleyse beni istet.»

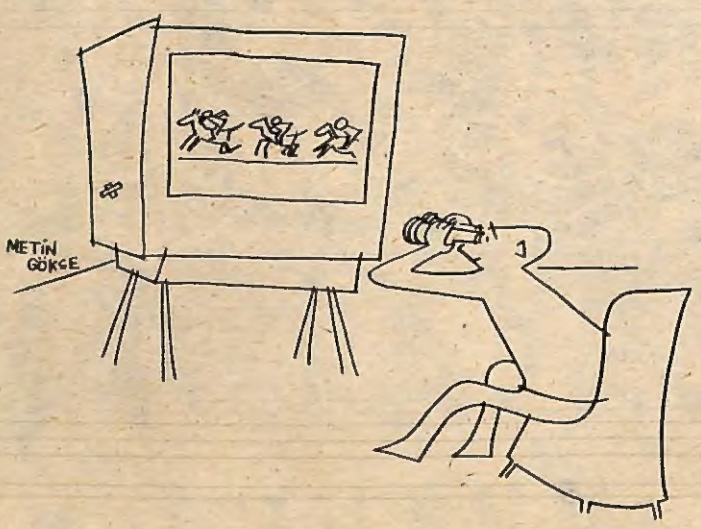

YAZISIZ

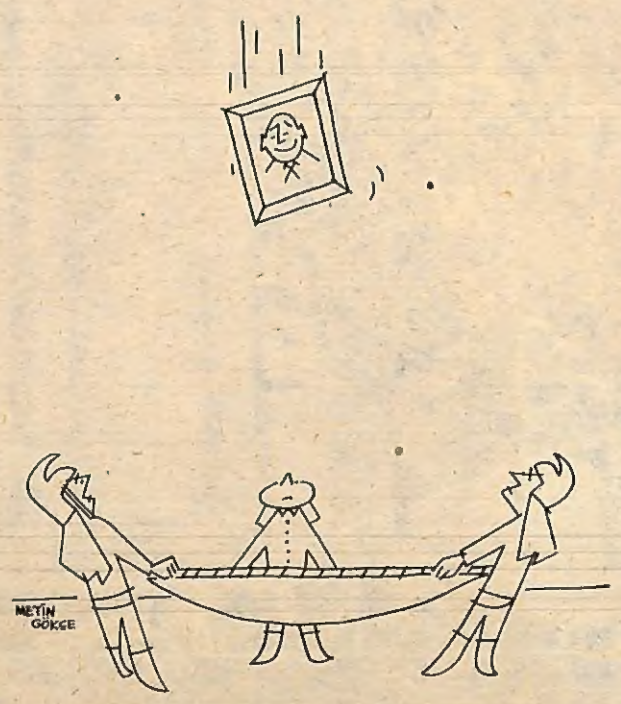

YAZISIZ

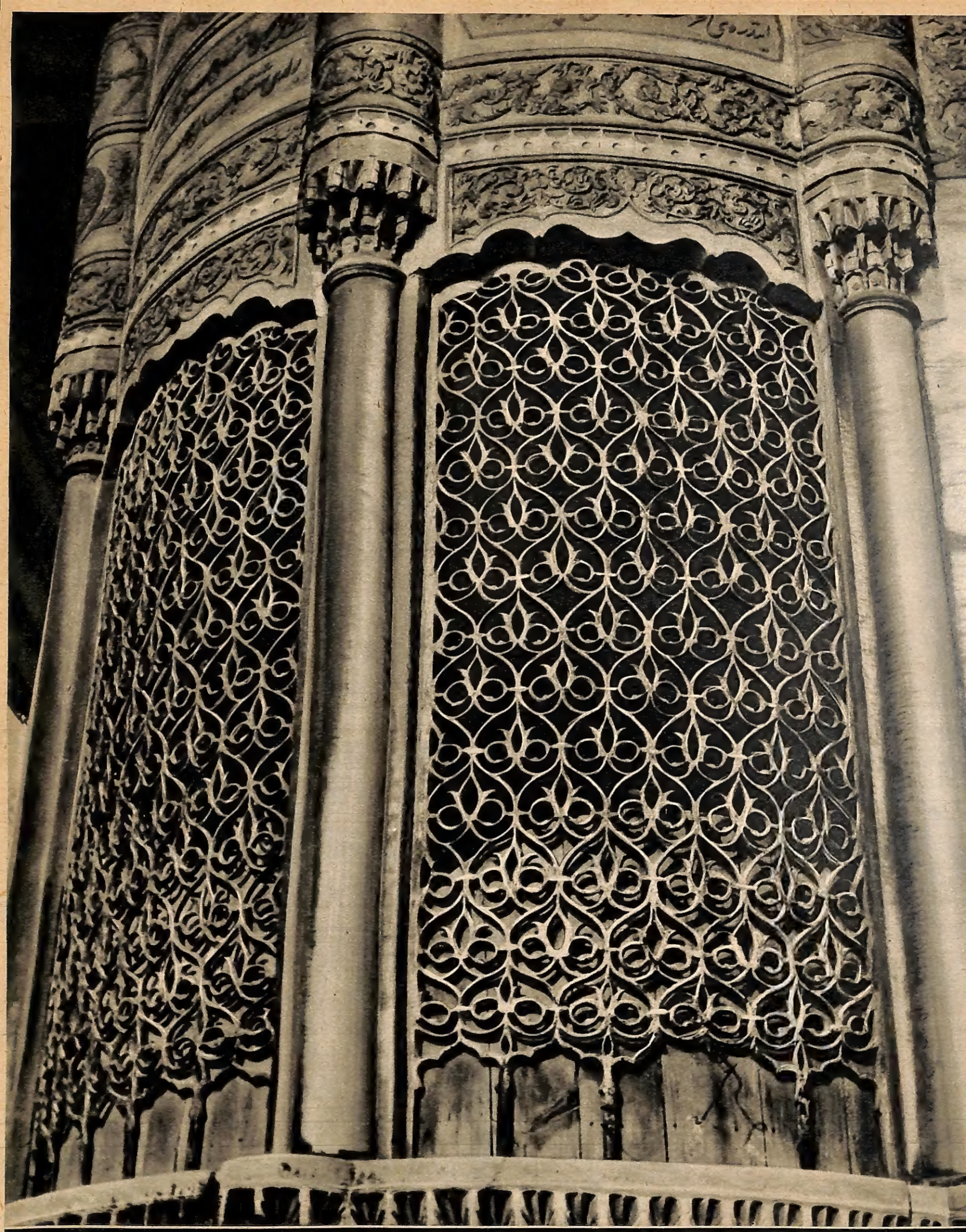

Hayat

Sebiller — İstanbul, cami ve türbeler şehri olduğu kadar çeşme ve sebiller şehridir de. Atalarımız bu şehirdeki dünyanın en güzel sularını, ayrı birer sanat eseri olan çeşme ve sebillerle âdeta âbideleştirmiştir. Son yıllarda çeşme ve sebiller de bütün tarihi âbidelerimiz gibi büyük ve dikkatli bir onarıma tâbi tutulmaktadır. Bu onarım bittikten sonra bütün sebiller halen bazı semtlerde olduğu gibi su ve şerbet satılması suretiyle faaliyete geçerse, hem daimi bir bakım altında olacak, hem de tarihi hüviyetine en uygun şekilde tekrar hizmete girecektir. Faaliyete geçmiş sebillerin turistik bakımdan da büyük ilgi toplıyacağı muhakkaktır.